

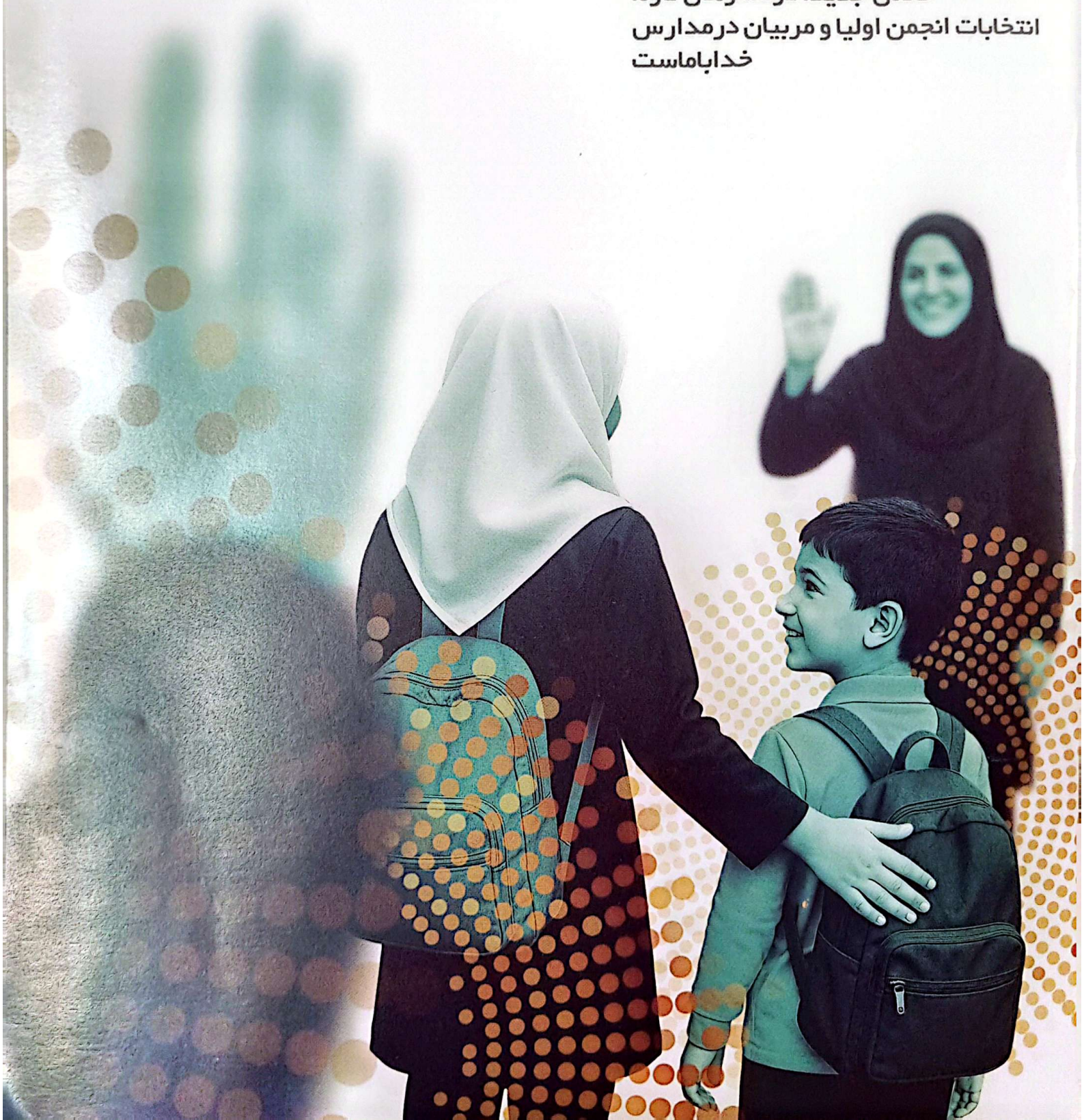
انجمن اولیا و مربیان

بیت

ماهنامه تخصصی اولیا و مربیان

دوره‌ی ۴۷ / شماره‌ی ۴ / شماره‌ی پیاپی ۵۲۱
مهر ۱۴۰۴ / ۴۸ صفحه / ۴۵۰۰۰ تومان

ماجرای خانوادگی امیدوار
خانه‌ی جدید، درس‌های تازه!
انتخابات انجمن اولیا و مربیان در مدارس
خدا با ما است

پیام وزیر آموزش و پرورش به مناسبت آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

باسمه تعالی

«مهر»؛ نوروز دانایی، سرآغاز شکوفایی و فصلی نو در حیات علمی و تربیتی فرزندان این مرز و بوم و «مدرسه»؛ خانه امیدها، آرزوها و شکل گیری اخلاق و هویت آدمی و «آغاز سال تحصیلی»، نقطه شروعی برای زنده کردن شور و اشتیاق و سرزندگی در دل جامعه است.

سال تحصیلی امسال را در حالی آغاز می کنیم که رژیم کودک کش و غاصب صهیونیستی با همراهی و پشتیبانی آمریکای جنایتکار در پی جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، تعدادی از فرماندهان غیور، دانشمندان هسته ای، معلمان فرهیخته و دانش آموزان عزیزمان را در اقصی نقاط میهن اسلامی مان به شهادت رسانده است، عزیزی که یاد و خاطره آنان در کنار دیگر شهدای دفاع مقدس و امام شهیدان (ره) همواره در دل های ما زنده، گرمی و الهام بخش نسل های آینده ساز ما در نظام تعلیم و تربیت خواهد بود.

سال تحصیلی جدید، سالی است که ارتقای نظام تعلیم و تربیت مورد توجه ویژه دولت چهاردهم و رئیس جمهور محترم و «عدالت» و «کیفیت آموزشی» در صدر کلان برنامه های دولت محترم قرار گرفته و تمام ظرفیت های کشور به کمک آموزش و پرورش آمده اند تا با ارتقای نظام تعلیم و تربیت کشور، برای توسعه پایدار کشور، گام های مهم، اساسی و مؤثری برداریم.

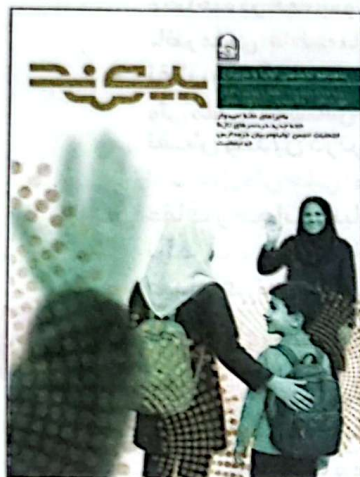
جامعه بزرگ تعلیم و تربیت، قدر این فرصت ارزشمند را دانسته و با تمام وجود تلاش خواهد کرد تا با استفاده از این ظرفیت استثنایی و با کمک تمامی ارکان نظام تعلیم و تربیت، یعنی دانش آموزان، معلمان، مدیران و اولیای گرمی، زمینه اعتلا و ارتقای همه جانبه آموزش و پرورش کشور را در همه حوزه ها، فراهم آورد.

در همین راستا و با همت تمامی معلمان، مدیران و مشارکت دیگر ارکان سهیم در نظام تعلیم و تربیت، با تأکید بر «اجرایی سازی نقشه راه سند تحول بنیادین»؛ «تحول در برنامه درسی»، «توسعه عدالت آموزشی»، «محرومیت زدایی از فضاهای آموزشی» و «ارتقای کیفیت نظام یاددهی و یادگیری»، «صیانت از نسل های آینده در برابر آسیب های اجتماعی» را در دستور کار خود قرار داده و مصمم هستیم تا مسیر پیشرفت و تعالی آینده سازان این مرز و بوم را در همه ساحت های تربیتی، به بهترین وجه ممکن، فراهم آوریم.

در پایان ضمن تجلیل از مجاهدت ها، دلاوری ها و رشادت های نیروهای مسلح در «تأمین امنیت» و «تضمین اقتدار میهن اسلامی»، در سایه سار تدابیر هوشمندانه رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) از حمایت های بی بدیل رئیس جمهور محبوب کشورمان جناب آقای دکتر پزشکیان، تشکر و قدردانی نموده و آغاز سال تحصیلی جدید را به تمامی دانش آموزان عزیز، معلمان فرهیخته و خانواده های گرمی، «تبریک و تهنیت» می گویم و اطمینان دارم با همراهی، همدلی، تلاش و «وفاق ملی»، آینده ای روشن تر و سرافرازتر برای ایران عزیز را رقم خواهیم زد.

علیرضا کاظمی
وزیر آموزش و پرورش

صاحب امتیاز: انجمن اولیا و مربیان
مدیر مسئول: دکتر عاطفه سادات مدبرنژاد

شورای نویسندگان به ترتیب حروف الفبا:

- ◀ دکتر علی اصغر احمدی
- ◀ دکتر غلام‌علی افروز
- ◀ دکتر محسن ایمانی
- ◀ فاطمه بابائی
- ◀ گوهر باقرپور نجف‌آباد
- ◀ مهندس رضا بسامی
- ◀ دکتر احمد به پژوه
- ◀ دکتر کیومرث جهانگردی
- ◀ دکتر فرشته حشمتیان
- ◀ بهزاد دهنوی
- ◀ دکتر علیرضا عصاره
- ◀ دکتر عاطفه سادات مدبرنژاد
- ◀ دکتر محمدرضا نظریان
- ◀ ابوالفضل هراتی

دبیر بخش های داخلی: صمد اسلامی مهر

مدیر داخلی: عطاءالله نصیری

مدیر هنری: شهرام عظیمی

ویراستار: محمدپوریان

گرافیک و صفحه آرایی: سانازعابدینی

کارشناس فنی چاپ: رضا علوی پویا

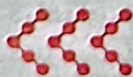
چاپ: شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران

شمارگان: ۱۳۷۰۰۰

نشانی دفتر مجله: تهران، خیابان سپهبد قرنی،
نیش خیابان سمیه، ساختمان زنده یاد علاقه مندان،
طبقه هفتم، اداره کل انجمن اولیا و مربیان

کدپستی: ۱۵۸۱۶۶۳۳۱۵
تلفن و دورنگار: ۸۸۸۲۷۵۱۶ (۰۲۱)
تلفن تحریریه: ۸۲۲۸۴۱۷۶ (۰۲۱)
امور مشترکان: ۸۶۰۵۵۳۳۸۲ (۰۲۱)

قابل توجه خوانندگان گرامی برای نوشتن مقاله

- مطالب حداکثر در ۳ صفحه‌ی A4 (حدود ۱۲۰۰ کلمه) با نرم افزار WORD تایپ شود.
- منطبق با هدف‌های انجمن اولیا و مربیان باشد.
- موضوع مقالات آموزشی، علمی و تربیتی، جدید و کاربردی باشد.
- مقالات قبلاً در جای دیگری چاپ نشده باشد.
- مسئولیت محتوای ارائه شده در مقاله بر عهده‌ی نویسنده یا مترجم است.
- آثار ارسال گردیده عودت داده نمی‌شود.
- هیئت تحریریه در رد یا قبول، ویرایش و تلخیص مقاله‌ها آزاد است.
- مشخصات کامل نویسنده، تلفن و نشانی پستی، الکترونیکی در ابتدای مقاله نوشته شود.
- تصویر نویسنده با زمینه سفیدی، با پوشش آراسته و اسلامی همراه با عکس استخدامی به پیوست مقاله ارسال شود. برای راهنمایی بیشتر به وبسایت مجله مراجعه کنید.

ماهنامه‌ی پیوند را در شبکه‌ی اجتماعی

دانش‌آموزان (شاد) دنبال کنید:

@peyvand_1403

➔ برای اطلاع از نحوه‌ی ارسال مقالات،

نظرات و پیشنهادها به سایت:

www.payvand.medu.gov.ir مراجعه کنید.

سخن نخست

- ۳ مهری با شکوه و تعامل اثر بخش خانواده ها با مدارس
دکتر عاطفه سادات مدبر نژاد، مدیر مسئول نشریه پیوند

آموزش خانواده

- ۴ ماجراهای خانواده ی امیدوار _ خانه ی جدید، دردسرهای تازه! (بخش نخست)
- ۶ فرزانه رحمانی- نویسنده و پژوهشگر
- ۶ راز و رمز تربیت (۱)
- ۶ مصاحبه گر: الهه رسولی، مدرس آموزش خانواده
- ۹ ناظر علمی: فاطمه بابائی، مشاور و مدرس آموزش خانواده
- ۹ نقش پیشگیرانه خانواده و مدرسه در کاهش اعتیاد نوجوانان
- ۱۴ ولی ملائی؛ کارشناس ارشد روانشناسی بالینی
- ۱۴ نقش والدین در ترغیب فرزندان به نماز
- ۱۶ اسماعیل ولی خانی- مرکز تخصصی نماز، ستاد اقامه نماز کشور
- ۱۶ عفاف و حجاب: بنیان تربیتی والدین در پرورش نسل متعالی (بخش نخست)
- ۱۸ نرگس نعمتی- کارشناس ارشد تفسیر و علوم قرآن
- ۱۸ صدای فرزندان در قاب هنر (به کوشش مامک یحیی پور- نقاش و گرافیست)

انجمن های اولیا و مربیان مدارس

- ۱۹ انتخابات انجمن اولیا و مربیان، اهمیت و ضرورت
- ۲۱ ابوالفضل هراتی - رئیس اداره توسعه انجمن های مدارس
- ۲۱ انجمن های اولیا و مربیان برتر شهرستانهای استان تهران
- ۲۴ مصاحبه با سرکار خانم اکرم صانعی
- ۲۴ اندر فواید ماه پر مهر مهر
- ۲۶ دکتر محسن ایمانی- دانشیار دانشگاه تربیت مدرس
- ۲۶ راهنمای جامع والدین برای انتخاب و استفاده صحیح از کوله پشتی
- ۲۹ مریم نادری کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی
- ۲۹ نقش حیاتی والدین در تربیت چند ساحتی
- ۲۹ صمد اسلامی مهر- مشاور

راهنمایی و مشاوره خانواده

- ۳۱ خدا با ماست (بخش نخست)
- ۳۵ دکتر علی اصغر احمدی- عضو هیأت علمی دانشگاه تهران
- ۳۵ با مشاوران پیوند همراه باشید
- ۳۷ گفتگو با خانم فرشته عباسی
- ۳۷ در اهدای محبت به نوجوانان و جوانان شرایط زیر را رعایت کنید
- ۳۸ دکتر حسنعلی میرزاییگی- استاد دانشگاه و مدرس آموزش خانواده
- ۳۸ بسته مشاوره ای مهر ماه
- ۴۰ تهیه کننده گوهر باقر پور نجف آباد
- ۴۰ جنگ رسانه ای و تأثیرات اجتماعی _ روانی شایعه
- ۴۳ محمد عمرانی، فعال رسانه
- ۴۳ معرفی مرکز راهنمایی و مشاوره خانواده (پیوند)
- ۴۳ شهید مجتبی شهیدی تختی زاده ناحیه یک بندرعباس

رویدادها

- ۴۴ میزگرد تخصصی «چالش ها و راهکارهای نقش آفرینی مشارکت خانواده ها در نظام تعلیم و تربیت»
- ۴۷ کارشناسان تعلیم و تربیت استان فارس
- ۴۷ شناسان کتاب
- ۴۸ مسابقه پیوند خوانی (طراح سؤالات: عطاء الله نصیری)

[مهری با شکوه و تعامل اثر بخش خانواده ها با مدارس]

ضمن گرمی داشت یاد و خاطره رشادت ها و دلاوری های حماسه سازان ایران اسلامی «بویژه بیش از چهل هزار معلم و دانش آموز شهید» و صلوات بر روح پرفتوح معمار کبیر انقلاب اسلامی و آرزوی طول عمر با عزت و بابرکت برای مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، آغاز مهر و مهربانی را به خانواده بزرگ نظام تعلیم و تربیت کشور، دانش آموزان عزیز، همکاران گرانقدر و والدین گرمی تبریک و تهنیت عرض می نمایم.

بدون شک تربیت فرزندان حق و تکلیف والدین است و برای طی مسیر تربیتی دانش آموزان نیازمند همراهی و تعامل اثر بخش دو نهاد مهم خانواده و مدرسه هستیم.

انجمن اولیا و مربیان مهمترین بستری است که می تواند زمینه این تعامل و مشارکت همه جانبه در فعالیت ها و امور آموزشی و پرورشی مدرسه را فراهم آورد.

لذا برگزاری انتخابات انجمن اولیا و مربیان در مدارس و تشکیل کارگروه های تخصصی- مهارتی ذیل انجمن اولیا و مربیان برای رسیدن به این هدف مهم، بسیار حائز اهمیت است و باید مدیران محترم مدارس برای ارتباط بین خانواده و مدرسه، زمینه سازی برای مشارکت فعال والدین در فعالیت های آموزشی و پرورشی، حمایت و توانمندسازی والدین دانش آموزان و ایجاد ساز و کار نظارت و ارائه بازخورد به آنها، با کمک گرفتن از کارگروه های شش گانه تخصصی- مهارتی اهتمام و جدیت لازم را داشته باشند.

در پایان امیدواریم با همراهی خانواده ها و تعامل اثر بخش آنها با مدارس، مهری باشکوه و متفاوت در راستای توسعه ی عدالت آموزشی و پرورشی داشته باشیم.

عاطفه سادات مدبرنژاد
مدیر مسئول نشریه پیوند

ماجرای خانوادگی امیدوار خانه‌ی جدید، دردسرهای تازه!

(بخش نخست)

فرزانه رحمانی- نویسنده و پژوهشگر

بالاخره خانه‌مان را عوض کردیم، خودم هم مثل بچه‌ها ذوق دارم؛ خانه‌ی جدید بزرگ‌تر، نورگیرتر و سه‌خوابه است. بالاخره بعد از سال‌ها، قرار است بچه‌ها هر کدام یک اتاق جدا داشته باشند.

فکرمی کردم حالا همه چیز آرام‌تر و راحت‌تر خواهد شد. اما خیلی زود فهمیدم که تغییر خانه فقط جابه‌جایی وسایل نیست، گاهی لازم است خودمان هم تغییر کنیم.

در خانه‌ی قبلی اتاق سارا و سینا مشترک بود. بابزرگ‌تر شدن شان آنها به فضای مجزا نیاز داشتند. فکرمی کردم در این خانه به راحتی یکی از اتاق‌ها را انتخاب می‌کنند. هم این‌که آقای امیدوار گفت: «خب بچه‌ها، این دو اتاق برای شماست. خودتون باهم هماهنگ کنید که کی کدوم رو می‌خواه.» دعوی‌شان شروع شد. سینا گفت: «من اینو می‌خوام. این جانورش بیشتره. صداش کمتره. تازه جاداره ماشین کنترلی مو این جابرونم.» سارا گفت: «سینا، توده سالت، من سیزده سالمه. این اتاق برای منه. می‌خوام دوستانم رو دعوت کنم، کتابخونه ام رو بزرگ‌تر کنم.... تازه تو مگه چی داری غیر از چند تا ماشین؟»

سینا عصبانی فریاد زد: «همه‌ی وسایلت تو اون یکی اتاق جا می‌شه. فقط چون تو بزرگتری یعنی همه چیز باید مال تو

باشه؟» سارا و سایلش را برداشت و رفت توی همان اتاق و سایلش را ریخت روی زمین. سینا هم بالش و پتو و وسایلش را برداشت و آمد همانجا یک گوشه نشست. انگار جنگ جهانی سوم شروع شده باشد. هیچ‌کدام حاضر نبودند کوتاه بیایند. به همسرم گفتم باید فکری کنیم چون اگر این دعوا ادامه پیدا کند، آرامش خانه از بین می‌رود. پس به همه اعلام کردم: «میز گفت و گو»

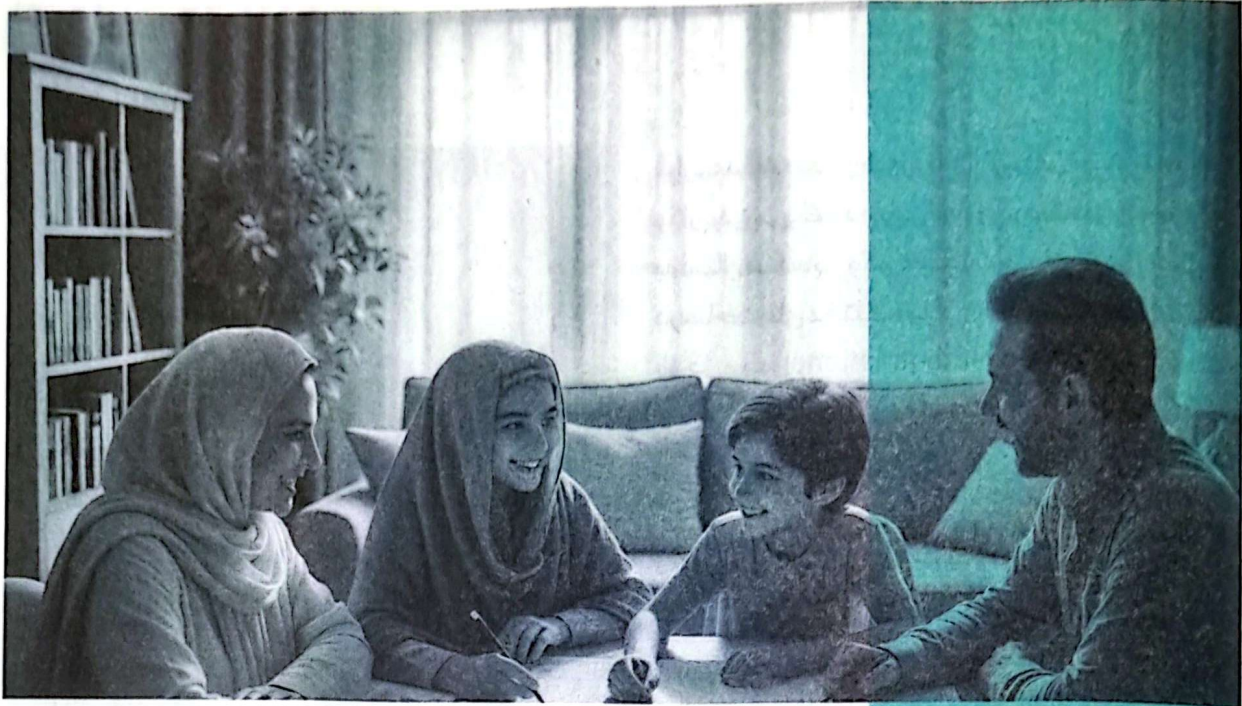
میز گفت و گو همان میز غذاخوری است اما وقتی مشکلی در خانه پیش می‌آید یا قرار است برای کاری یا برنامه سفر گفت و گو کنیم دور آن می‌نشینیم. تا همه‌ی مان جمع شدیم. کمی میوه روی میز گذاشتم تا خستگی مان در برود. آقای امیدوار گفت: «دیدم امروز چقدر بهم ریختید. می‌فهمم سخت‌تره. ولی این دعاها فقط ناراحت‌تون می‌کنه. شما دو تا همیشه کنار هم بودین، الان فقط جای خوابتون عوض شده. می‌خواهید اولین خاطره از خونه‌ی جدید، این باشه؟»

سارا سرش را تکان داد و سینا سرش را پایین انداخت. گفتم: «دعوا راه حل نیست. باید بتونید باهم حرف بزنید و به هم احترام بذارید. حالا هرکی دلایلو برای داشتن اون اتاق بنویسه. بعد باهم تصمیم می‌گیریم.»

سارا نوشت: «توی این اتاق می‌تونم به میز تحریر بزرگ‌تر داشته باشم. نورش برای درس خوندن بهتره. توی سن و سال من مهمه به فضای شخصی داشته باشم تا بتونم دوستانم رو دعوت کنم.»

والد بودن یعنی
صبر داشتن
شنیدن و
راهنمایی کردن
گاهی بزرگ‌تر
بودن به معنای
کوتاه آمدن است.

خانه جایی است برای رشد، حل اختلاف و احترام به یکدیگر و این که گاهی بزرگ‌تر بودن به معنای کوتاه آمدن و همراهی کردن است، نه زور گفتن.

سینا لیخند زد. سارا هم همین طور.
انگاریک هو همه چیز آرام شد.
آقای امیدوار رو به سارا گفت:
«بزرگ‌تر بودن به معنی زور گفتن
نیست؛ به معنی شنیدن دیگری،
فکر کردن و کمک کردنه.»
من گفتم: «او خونه؟ خونه دیگه فقط به
جای جدید نیست، جاییه که یاد بگیریم
چطوری مشکلاتمون رو حل کنیم؛ بدون
جیغ و داد و البته با حرف زدن.»

• این تجربه به ما یاد داد که والد
بودن یعنی صبر، شنیدن و راهنمایی
کردن. یاد گرفتیم که خانه جایی است
برای رشد، حل اختلاف و احترام به
یکدیگر و این که گاهی بزرگ‌تر بودن
به معنای کوتاه آمدن و همراهی کردن
است، نه زور گفتن.

**بالاخره خانه‌ی جدید، با
تمام در دسرهایش،
جایی شد که همه‌ی
ما دوستش داریم.**

نیازهای درسیم بیشتره... تازه دوستای
بیش‌تری هم دارم.»
گفتم: «این که هر کدومتون دلیلی دارین،
خیلی خوبه. اما می‌تونیم یه راه وسط
پیدا کنیم. مثلاً آگه سارا اتاق بزرگ‌تر
رو می‌خواد، سینا می‌تونه اون اتاق
کوچیک‌تر رو طوری بچینه که دوست
داره. ما هم کمک می‌کنیم اتاقش رو به
یه جایی که توش احساس راحتی کنه،
تبدیل کنیم.»

آقای امیدوار اضافه کرد: «می‌تونیم حتی
یه فضای مشترک توی خونه درست کنیم
که هر دو تا تون بتونین اونجا با هم بازی
یا کار کنین.»

سینا گفت: «باشه... من قبول می‌کنم
اتاق کوچیک‌تر رو بگیرم... ولی فقط آگه
کمکم کنین اون بوی بد بیره و اتاقم قشنگ
بشه.»

سریع گفتم: «حتماً! پرده‌ی جدید،
یه فرش کوچیک رنگی، قفسه‌ای برای
ماشین‌هات و حتی یه چراغ خواب
ماشینی!»

سارا هم گفت: «و اگر خواستی، یه نقشه‌ی
دیواری بزنیم که اسم کشورها رو با هم یاد
بگیریم.»

سینا هم نوشت: «تو این اتاق می‌تونم
ماشین بازی کنم؛ پنجره‌هاش بزرگ‌تره و
می‌تونم آسمون و پرند هارو بهتر ببینم.
اتاق کوچیک‌تر بوی عجیبی می‌ده.»
آقای امیدوار گفت: «خب، حالا بریم یه کم
عملی تر فکر کنیم. سارا، آگه سینا این اتاقو
بگیره، واقعاً اذیت می‌شی؟»
سارا گفت: «آره. حس می‌کنم حقم
خورده می‌شه؛ چون من بزرگ‌ترم،

قرار دهد که به دنبال شیوه‌های اثربخش تربیتی آزمون شده و کاربردی می‌باشند. برای این اساس در صفحه‌ی راز و رمز تربیت، به دنبال شناسایی و کشف تجربه‌های اثربخش تربیتی اولیا در ساحت‌های مختلف تربیتی و با مصاحبه مبتنی بر رویکرد راه حل محور (solution focused questions) هستیم.

آشنایی با خانواده‌ی کفاش زاده

در نخستین گام با خانواده‌ی کفاش زاده به گفتگو نشستیم. پرهام کفاش زاده در میان دوستان و همکلاسی‌هایش نه فقط به عنوان یک دانش آموز علاقه‌مند و با انگیزه در تحصیل و مراتب علمی، بلکه به عنوان نوجوانی قرآنی شناخته می‌شود. مسیری که او پیموده، تنها نتیجه‌ی تلاش خودش نبوده بلکه ریشه در همراهی و صبوری خانواده‌ای دارد که بیش از ۱۸ سال از زندگی مشترکشان گذشته و ثمره این سال‌ها، سه فرزند است: پرهام، پارسا و محمدآیین.

پرهام که اکنون در پایه‌ی هشتم تحصیل می‌کند، از همان سال‌های ابتدایی با فضای قرآن مأنوس شد و امروز توانسته میان درس و فعالیت‌های قرآنی تعادلی الهام بخش برقرار کند.

همین نکته بهانه‌ای شد تا پای صحبت‌های خانوادگی کفاش زاده بنشینیم و از تجربه‌هایشان در تربیت و همراهی فرزندشان بپرسیم. خلاصه‌ای از گفت و گوی ما با خانواده‌ی آقای کفاش زاده را در ادامه می‌خوانید.

مصاحبه با خانواده‌ی کفاش زاده

● خودتون رو معرفی بفرمایید :

«من علیرضا کفاش زاده هستم، پدر پرهام»

مادر ادامه داد: «عرفانه تاج هستم، مادر پرهام»

پرهام با شور و جوانی خودش را این طور معرفی کرد: «من پرهام کفاش زاده هستم، پایه‌ی هشتم، در کنار درس، در مسابقات قرآنی هم فعال هستم و مقام‌های مختلفی به دست آورده‌ام از جمله در حوزه‌های قرائت و اذان و حفظ»

پارسا، برادر کوچکتر، هم بالبخند گفت: «من هم پارسا هستم، کلاس سوم»

راز و رمز تربیت (۱)

مصاحبه گر: الهه رسولی، مدرس آموزش خانواده
ناظر علمی: فاطمه بابائی، مشاور و مدرس آموزش خانواده

مقدمه ای بر نخستین صفحه از راز و رمز تربیت :

هر کدام از خانواده‌ها در فراز و نشیب رشد و تربیت فرزندان خود تجربه‌های ارزشمندی دارند که انتقال آن به دیگر پدر و مادرها فرصتی برای تأمل، تفکر و بکارگیری نکات تربیتی اثربخش را در میان دیگر خانواده‌ها فراهم می‌کند. تجربه‌های تربیتی والدین، نمونه‌های آزمون شده‌ی روش‌ها و شیوه‌های تربیتی است که موفقیت آمیز، بی‌اثر و یا حتی همراه با شکست بوده و اشتراک‌گذاری این تجربیات می‌تواند آموزه‌هایی ملموس و ارزشمند را در اختیار والدینی

بسر دوم ما فوتبال دوست دارد. ما هم در این زمینه حمایتش می‌کنیم. علاوه بر این خانواده‌ها سعی کنند فضای تنش و اضطراب رو از فرزندان خود دور کنند و اونهارو درگیر استرس نکنند.

● خوب الان شما چطور به پرهام یاد دادید تنش‌ها و چالش‌ها رو مدیریت کنه؟
ما به او یاد دادیم نترسد، تلاش کند و نتیجه رابه خدا بسپارد.

● پرهام جان، اگر در آینده خودت پدر شوی چه ویژگی‌ای از پدرت را در زندگی الگوی خودت قرار می‌دهی؟
صبور بودن و همدلی که با ما داشتند، توجه کردن به نیازهای ما و حرف‌های ما.

● این همدلی چه شکلی بود؟
به حرف‌های من گوش می‌دادند؛ اگر به چیزی نیاز داشتم اون‌ها رو برای من تهیه می‌کردند. فضای گفت و گو در خانه‌ی ما زیاد است من اول خواسته‌هایم رو به مادر می‌گویم و بعد در یک جلسه‌ی خانوادگی این موضوع رو بررسی می‌کنیم، یک فضای مشورتی در خانه‌ی ما وجود دارد.

● این سوال رو از مادر خانواده بپرسم. خیلی از خانواده‌ها فکر می‌کنند داشتن فرزند بیش‌تر مسیر تربیتی رو سخت می‌کنه ولی خوب شما هم آقا پرهام رو دارید که در عرصه‌های علمی و قرآنی خوش درخشیده و هم دو فرزند دیگر. فکر می‌کنید اگر این نگاه به خانواده‌ها منتقل شود جامعه‌ی ما چه تغییری خواهد کرد؟

اول این‌که توکل داشته باشند. بالاخره زندگی سختی‌هایی دارد. سختی‌های مالی و... ولی همه‌ی زندگی این چالش‌ها نیست، یک برکت‌هایی هست که بچه با خودش می‌آورد. به لحاظ تربیتی هم با فرزندان بیش‌تر تربیت راحت‌تر می‌شود. بچه‌ها در تعامل با همدیگر درس‌هایی یاد

● این سوال رو می‌خواهم از آقای کفاش زاده بپرسم: به نظر شما چه ویژگی‌هایی در مسیر تربیتی شما وجود داشت که باعث شد پرهام در کنار درس به فعالیت‌های قرآنی علاقه‌مند شود؟

اول از همه لطف خدامهم‌ترین عامل بود که پرهام هم در حوزه‌ی درس و هم در حوزه‌ی قرآنی موفق بوده است و این‌که می‌گویم لطف خدا، نه این‌که کلیشه‌ای باشد یعنی ما حضور خداوند را احساس کردیم و به چشم دیدیم خود ما هم تلاش کردیم؛ وقت گذاشتیم، پشتکاری که داشتیم و صبر و حوصله‌ای که به خرج دادیم. به هر حال این وقت گذاشتن‌ها با همه‌ی سختی‌که داشت مسیر ما رو هموار کرد. علاوه بر این خود همسر بنده هم در رشته‌های قرآنی فعالیت داشتند و رتبه کسب کردند و بسیار حوصله به خرج دادند و این مسیر را ادامه دادند. پرهام از سنین پیش دبستان وارد مدرسه‌ی قرآنی شد و در کلاس‌های مختلف قرآنی شرکت می‌کرد و با این فضا آشنا شد.

● آقای کفاش زاده در صحبت‌ها تون به چند ویژگی مانند صبر، پشتکار و... اشاره کردید. این ویژگی‌ها رو از کجا به دست آوردید؟
این ویژگی‌ها به مبانی فکری و اعتقادی‌ای که داشتیم برمی‌گردد و دوست داشتیم پرهام در این مسیر رشد کند؛ چون این مسیر، مسیر نورانی و ایمنی هست.

● خانم کفاش زاده! شما بفرمایید اگر معلمان یا مشاوران مدرسه درباره‌ی شیوه تربیتی‌تان نظر بدهند، چه خواهند گفت؟
فکر می‌کنم معلمان و مشاوران بگویند ما پرهام را در مسیری قرار دادیم که قرآن سرلوحه‌ی زندگی‌اش باشد. در این مسیر تلاش کردیم همراه او باشیم و با حمایت و هدایت، به او کمک کنیم تا علاقه‌اش را حفظ کند و ادامه بدهد. و حتماً از صبر و آرامش ما خواهند گفت.

● فرض کنید در یک فضایی هستید که والدین بقیه‌ی دانش‌آموزان حضور دارند و از شما بخواهند توصیه‌ای به آنها داشته باشید؛ چه توصیه‌ای برای دیگر والدین دارید؟

نگرانی بی‌جا نداشته باشند؛ استعداد بچه‌ها را کشف کنند و همراهشان باشند و فشاری از خانواده‌ها نباشد؛ چون ممکن است بچه سرخورده شود، نباید بچه‌ها را مجبور کرد؛ مثلاً

ما به او یاد دادیم
نترسد، تلاش
کند و نتیجه را
به خدا بسپارد.

● مهم‌ترین چیزی که در این مسیر یاد گرفتید چه چیزی بوده؟

با بچه‌ها دوست باشیم. صبر و حوصله داشته باشیم. سرزنش نکنیم، و همیار و همراه باشیم.

● چه نکته‌ی طلایی به خوانندگان نشریه‌ی پیوند که اغلب والدین و مربیان هستند توصیه می‌کنید؟

هر مسیری که بچه‌ها انتخاب می‌کنند، ورزشی یا علمی یا قرآنی، نباید از مسیر الهی و معنوی دور باشد. این مسیر چراغ راه خانواده است و امنیت می‌آورد. نقش الگو در سنین ابتدایی خیلی مهم است؛ نقش پدر و مادر بسیار حیاتی است. من اگر مسجد بروم بچه با من مسجد می‌آید، اگر در محیط دیگری قرار بگیرم او هم پیرو من خواهد بود، پس الگوی خوبی باشیم.

● احساس خود را از این گفتگو برای ما بیان کنید:
حس خوبی بود. این انتقال تجربه اگر بتواند برای خانواده‌ها مفید باشد خوشایند است.

[تحلیل کوتاه]

از دل این گفتگو، چند ویژگی مهم در شیوه‌ی تربیتی خانواده‌ی کفاش زاده آشکار می‌شود:

- + ایمان و معنویت
- + آرامش و صبر
- + احترام به نظر، استعداد و علایق فرزندان
- + فضای همدلانه
- + الگو بودن پدر و مادر در باورها و رفتار
- + همدلی همراه با حمایت‌های تخصصی مربیان

این ویژگی‌ها در کنار عوامل مهم دیگری که مادر این گفتگوی کوتاه فرصت مطرح نمودن آن را نداشتیم، مانند ستون‌هایی بنای موفقیت و آرامش فرزندان خانواده را شکل داده و الگویی روشن برای خانواده‌های دیگر به دست می‌دهد. هدف تربیتی مشترک والدین، به خانواده نشاط و پویایی و انسجام بخشیده است. شما خواننده‌ی گرامی از دل این گفتگو چه نکاتی را برداشت کردید؟!

می‌گیرند؛ مثل استقلال و مسئولیت‌پذیری و صبوری. بچه‌ها هم دیگر را الگو قرار می‌دهند، بچه‌ها با هم، بازی می‌کنند و باعث می‌شود از فضای مجازی دور شوند.

● پدر پارسا در این قسمت از گفت‌وگو به نکته‌ی ظریفی اشاره کردند؛ پدر می‌گوید:

بخشی از آرامشی که پرهام دارد به جهت تعاملی هست که با برادرش داشته و عملاً در روابطی که با برادر کوچک‌ترش داشته صبوری کردن را یاد گرفته است.

● اگر بخواهید به روش‌های تربیتی خودتون از ا تا ۱۰ نمره بدهید چه نمره‌ای به خودتون خواهید داد؟

با وجود همه‌ی فرازونشیب‌های زندگی، من نمره ۸ رو به خودم می‌دهم. تا آن جایی که توانستیم تلاش خود را کردیم و سختی‌ها را به جان خریدیم و همراهی کردیم و فکرمی‌کنیم اگر الان برای بچه‌ها زمان بگذاریم در آینده اون‌ها در مسیر صحیح قرار خواهند گرفت.

● بعد از توکل به خدا چه منابع دیگری خارج از خانواده، سوق دهنده و کمک‌کننده‌ی پرهام بودند؟

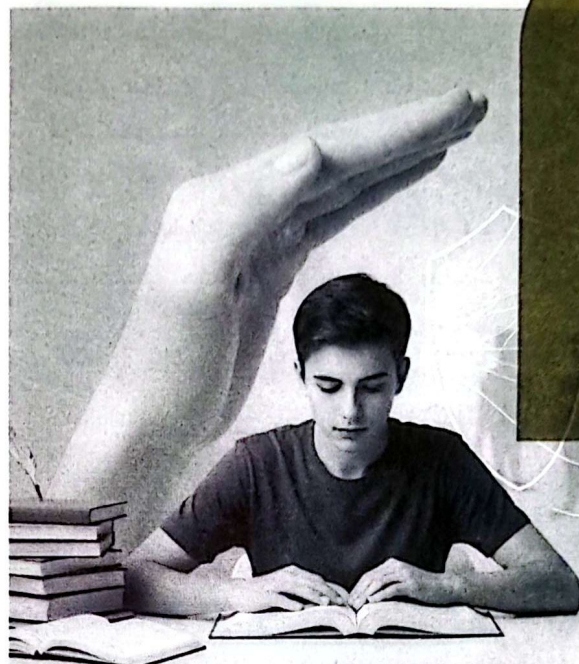
ما همیشه تلاش کردیم الگوی خوبی برای فرزندانمان باشیم. مثلاً روزی به مسجد رفتم و پرهام همراه آمد. همان‌جا با آقای هم صحبت شدند و معاشرت کردند، به نام آقای مجتبی قربانی؛ شخصی که در مسیر رشد پرهام تأثیر بسیار زیادی داشت و این ارتباط هم چنان ادامه دارد، علاوه بر آن، مدرسه نقش مهمی در پیشرفت پرهام ایفا کرد. دبستان توحید با مدیریت آقای خزعلی بسیار مشوق او بود. معلمانش هم مثل خانم احمدی (پایه‌ی دوم) و خانم صفایی (پایه‌ی پنجم) همراه و پشتیبان پرهام بودند. در مدرسه‌ای که اکنون مشغول تحصیل است نیز مربیانی چون آقایان عالی‌بیگی، حسامی و مقدم با برنامه‌های فرهنگی و توجه به دانش‌آموزان نقش ارزشمندی دارند. هم‌چنین خانم باقری، با پی‌گیری فعالیت‌های فرهنگی، همواره پشتیبان فرزندان ما بوده‌اند و من از قصد نام این افراد را بردم که تشکری هم از آن‌ها کرده باشم.

کشورهای جهان کاهش یافته و نوجوانان، به ویژه در گروه سنی ۱۵ تا ۱۸ سال، در معرض خطر بیش تری قرار دارند. سن اولین تجربه مصرف مواد مخدر در برخی موارد به ۱۳ تا ۱۴ سال کاهش یافته است. از سوی دیگر تنوع و فراوانی مصرف مواد محرک (مانند شیشه و ریتالین) و حشیش (گل) در میان نوجوانان رو به افزایش است (ملایی، ۱۴۰۴).

ابعاد اجتماعی؛ اعتیاد از منظر آسیب های اجتماعی

اعتیاد به مواد مخدر عاملی برای تهدید امنیت اجتماعی افراد و مصرف بالای آن در جامعه از مؤلفه های سلامت اجتماعی پایین تر در جامعه به شمار می رود. از مشکلات مصرف مواد در جامعه می توان به کاهش احساس امنیت اجتماعی و روانی، افزایش احساس ناامنی در جامعه، فساد، فحشا، طرد شدن از جامعه، ایجاد اشکال در روابط منطقی مدارس، کاهش تعاملات و پاشیده شدن خانواده ها، عدم استحکام و امنیت شغلی، حوادث مختلف در محیط کار و خانه و... اشاره کرد. در این میان، نقش خانواده به ویژه والدین، به عنوان اولین و مهم ترین الگوهای تربیتی، غیر قابل انکار است. بسیاری از تحقیقات نشان می دهند که آگاهی والدین از عوامل خطر ساز - روش های تربیتی صحیح و ارتباط مؤثر با فرزندان - می تواند عامل بازدارنده ای محکمی در برابر گرایش نوجوانان به سمت اعتیاد باشد. متأسفانه، ناآگاهی برخی از والدین از نشانه های مصرف مواد، عدم آشنایی با راهکارهای پیشگیرانه و حتی باورهای غلط درباره اعتیاد، باعث می شود نتوانند به موقع مداخله کنند. (ملایی، ۱۴۰۴)

اعتیاد موجب از بین رفتن سلامت جسمی و روانی، فروپاشی خانواده ها، افزایش ناهنجاری های اجتماعی و هزینه های اقتصادی سنگین می شود.

نقش پیش گیرانه ی خانواده و مدرسه در کاهش اعتیاد نوجوانان

ولی ملاتی، کارشناس ارشد روان شناسی بالینی
«مدرس آموزش خانواده»

مدیر مرکز مشاوره ی خانوادگی پیوند منطقه ی ۱۹ شهر تهران

مقدمه

اعتیاد به مواد مخدر یکی از بزرگ ترین چالش های اجتماعی و سلامت در جوامع امروزی است که نه تنها فرد معتاد، بلکه خانواده و جامعه را نیز تحت تأثیرات منفی شدید قرار می دهد. این پدیده ی ویرانگر، موجب از بین رفتن سلامت جسمی و روانی، فروپاشی خانواده ها، افزایش ناهنجاری های اجتماعی و هزینه های اقتصادی سنگین می شود. با توجه به گسترش روزافزون مواد مخدر و تنوع روش های اعتیاد آور، پیش گیری به عنوان مؤثرترین راهکار مقابله با این معضل شناخته می شود. آمارهای رسمی و پژوهش های میدانی نشان می دهند که سن شروع مصرف مواد مخدر در ایران و بسیاری از

توصیه‌های کاربردی در راستای پیش‌گیری از اعتیاد:

نکات کاربردی زیر برای اثربخشی و اقدام همسو و هم‌زمان تمامی ارکان مؤثر در حوزه‌ی پیش‌گیری از اعتیاد، را به تفکیک در حوزه‌ی خانواده، دانش‌آموزان، و مدیران و کارکنان مدارس توصیه می‌کنیم.

الف) توصیه‌های کاربردی به خانواده‌ها:

ایجاد ارتباط مؤثر و صمیمانه

● گفت‌وگوی باز و بدون قضاوت: فضایی امن ایجاد کنید تا فرزندان بتوانند آزادانه درباره‌ی دغدغه‌ها و فشارهای اجتماعی فرزندان صحبت کنند.

● تقویت اعتماد: با گوش دادن فعال و حمایت عاطفی، اعتماد فرزندان را جلب کنید تا در مواقع بحرانی به شما مراجعه کنند.

نظارت هوشمندانه و غیرمستقیم

● آگاهی از دوستان و فعالیت‌ها: بدون ایجاد حس کنترل شدید، از شبکه اجتماعی فرزندان مطلع باشید.

● تعیین قوانین خانوادگی شفاف: درباره‌ی مصرف مواد مخدر، سیگار و الکل قوانین مشخص وضع نموده و عواقب آن را توضیح دهید.

آموزش مهارت‌های زندگی

● مهارت "نه گفتن": رابه فرزند خود بیاموزید و این‌که چگونه در برابر فشار همسالان مقاومت کند.

● مدیریت استرس و هیجانات: تکنیک‌های مقابله با اضطراب، خشم و ناامیدی را آموزش دهید (مثل ورزش، مدیتیشن و حل مسئله).

● تصمیم‌گیری مسئولانه: با طرح سناریوهای واقعی، پیامدهای مصرف مواد مخدر را به همراه فرزندان تحلیل کنید.

تقویت عزت‌نفس و خودکارآمدی

● تشویق استقلال و موفقیت‌های کوچک: با واگذاری مسئولیت‌های مناسب سن، حس کفایت را در فرزندان پرورش دهید.

● پرهیز از مقایسه و تحقیر: تأکید بر نقاط قوت و پذیرش ضعف‌ها باعث کاهش تمایل به فرار از واقعیت می‌شود.

الگوسازی رفتاری سالم

● پرهیز والدین از مصرف مواد: مصرف تفننی الکل یا سیگار و قلیان (که متأسفانه تبدیل به یکی از ضرورت‌های دورهمی‌های خانوادگی در پارک‌ها و تفریحات جمعی شده است) می‌تواند پیامدهای بسیار منفی داشته باشد.

● ارائه الگوهای جایگزین: از شخصیت‌های موفق در حوزه‌های علمی، ورزشی یا هنری به عنوان نمونه‌های مثبت نام ببرید.

برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت

● ثبت نام در کلاس‌های ورزشی، هنری یا علمی می‌تواند عامل بازدارنده‌ی مناسبی برای رفتارهای پرخطر باشد.

● نظارت و محدودیت درست بر محتوای مصرفی و زمان استفاده از اینترنت ضروری است.

مداخله‌ی زودهنگام در صورت مشاهده خطر

● تغییر ناگهانی دوستان، افت تحصیلی یا بی‌علاقگی به فعالیت‌های گذشته، تغییرات رفتاری و خلقی فرزندان را جدی بگیرید.

● در صورت مشاهده‌ی موارد خاص و شواهدی مبنی بر مصرف مواد، قبل از هرگونه اقدام عجولانه و تنش‌زا از روان‌شناس یا مراکز مشاوره‌ی تخصصی کمک بگیرید.

● خانواده‌ها باید درباره‌ی شکل‌های جدید مواد (مثل قرص‌های روان‌گردان) اطلاعات به‌روز داشته باشند.

تقویت باورهای مذهبی و ارزش‌های خانوادگی

● گفت‌وگو درباره‌ی اخلاق و مسئولیت‌پذیری براساس ارزش‌های خانوادگی را در خانواده نهادینه کنید.

- ارتباط موثر و صمیمی
- الگوسازی رفتار سالم
- برنامه ریزی ورزشی،
- هنری و علمی و...
- نظارت هوشمندانه

می دهند. حافظه، تمرکز و قدرت تصمیم گیری و قوای شناختی شما را به شدت ضعیف می کنند. این اثرات گاهی دائمی هستند.

در فعالیتهای مثبت مشارکت کنید:

• شرکت در کلاس های ورزشی، هنری یا علمی نه تنها وقت شما را پر می کند، بلکه اعتماد به نفس و مهارت های ارزشمندی به شما می آموزد.

در مورد وسوسه ها صحبت کنید:

• اگر گاهی به فکر مصرف مواد افتادید، این رانسانه ضعف ندانید. بایک مشاور، معلم مورد اعتماد یا والدین خود صحبت کنید. صحبت کردن کمک می کند تا راه حل های بهتری پیدا کنید.

به یاد داشته باشید: شما ارزشمندتر از آن هستید که با مصرف مواد، سلامت جسمی - روانی و آینده خود را به خطر بیندازید. اگر در موقعیت دشواری قرار گرفتید، همیشه افرادی هستند که می توانند به شما کمک کنند. (ساداتیان، ۱۳۹۲).

(ج) توصیه های کاربردی به مدارس:

به عنوان مدیران و مربیان دلسوز، شما می توانید با اجرای راهکارهای زیر، مدرسه را به محیطی امن و پیش گیرانه تبدیل کنید:

(ب) توصیه های کاربردی به دانش آموزان:

— بدانید که "یکبار مصرف" هم خطرناک است!

• ممکن است شنیده باشید که "یکبار مصرف مواد اعتیاد ندارد"، اما این باور کاملاً غلط است. بسیاری از مواد مخدر حتی با یکبار مصرف می توانند وابستگی ایجاد کنند یا اثرات جبران ناپذیری بر مغز شما بگذارند.

— مهارت "نه گفتن" را تمرین کنید.

• اگر در جمعی پیشنهاد مصرف مواد به شما داده شد، با قاطعیت اما محترمانه بگویید: "نه ممنون، من به سلامت خودم اهمیت می دهم." به خاطر داشته باشید که دوستان واقعی به انتخاب های سالم شما احترام می گذارند.

— انتخاب هوشمندانه دوستان:

• دوستانی را انتخاب کنید که شما را به سمت پیشرفت سوق می دهند، نه به سمت رفتارهای پرخطر.

— با احساسات خود آشنا شوید:

• یاد بگیرید چگونه این احساسات را به روش های سالم مانند ورزش، صحبت با مشاور یا نوشتن خاطرات مدیریت کنید.

— حقایق علمی در مورد اعتیاد و مصرف مواد را بدانید:

• مواد مخدر عملکرد مغز و سیستم عصبی شما را تغییر

آموزش مهارت‌های زندگی و توانمندسازی دانش‌آموزان را در برنامه‌ی درسی بگنجانید:

- کارگاه‌های منظم "نه گفتن"، "مدیریت استرس" و "حل مسئله" برگزار کنید.
- جلسات هفتگی مهارت‌های ارتباطی و جرأت‌ورزی ترتیب دهید.
- ارتباط دانش‌آموزان با مشاوران و ارکان تربیتی مدرسه را تسهیل نمایید.

فضای حمایتی در مدرسه ایجاد نمایید:

- سیستم مشاوره‌ی محرمانه و ایمن برای دانش‌آموزان در معرض خطر راه‌اندازی کنید.
- صندوق ارتباط با مشاور مدرسه را فعال نمایید و نحوه‌ی ارتباط با مشاور از طریق صندوق ارتباط با مشاور را به درستی تبیین کنید.
- برنامه‌های "همیار مشاور" را با مشارکت دانش‌آموزان فعال اجرا نمایید.
- خط مشاوره‌ی ۱۵۷۰ آموزش و پرورش و خط مشاوره‌ی اعتیاد (۱۴۸۰) را به اولیا و دانش‌آموزان معرفی نمایید.

والدین را به عنوان شرکای آموزشی در نظر بگیرید:

- دوره‌های آموزشی درباره‌ی شناخت نشانه‌های هشداردهنده‌ی اعتیاد برگزار کنید.
- راهنمای عملی "چگونه بانوجوان درباره‌ی مواد مخدر صحبت کنیم؟" تهیه و توزیع نمایید.
- مطالب آموزشی و کاربردی مجلات پیوند و مجلات رشد را از طریق کانال مدرسه در اختیار اولیا قرار دهید.
- جلسات توانمندسازی اولیا و شناخت مسائل دوره‌ی نوجوانی را به اولیا آموزش دهید.

فعالیت‌های جای‌گزین جذاب طراحی کنید:

- فعالیت‌های ورزشی، هنری و علمی را با مشارکت فعال دانش‌آموزان در مدرسه راه‌اندازی کنید.
- اردوهای تفریحی-آموزشی منظم و هدفمند برنامه‌ریزی و اجرا نمایید.

نظارت هوشمندانه داشته باشید:

- آزمون‌های غربالگری دانش‌آموزان را جدی بگیرید و از نتایج آن به نحو موثر در راستای برنامه‌ریزی جلسات

آموزشی و پیش‌گیری استفاده نمایید.

- اطلاعات لازم در خصوص سامانه‌ی پایش راپس از رصد آسیب‌های اجتماعی مدرسه و محله با دقت تکمیل نمایید.
- همکاری مستمری با مراکز مشاوره‌ی دانش‌آموزی و خانواده پیوند منطقه‌ی خود، برقرار نمایید.

محیط مدرسه را امن و مثبت نگه دارید:

- قوانین شفاف و عادلانه درباره‌ی رفتارهای پرخطر و مصرف سیگار و مواد وضع و اجرا کنید.
- فضاهای ناشناخته و بادسترسی کم مدرسه را به فضاهای ایمن، پویا و پررفت و آمد تبدیل کنید.

آموزش مستمر کارکنان و اولیا (جلسات آموزش خانواده) را جدی بگیرید:

- دوره‌های بازآموزی سالانه برای معلمان درباره‌ی آخرین روش‌های پیش‌گیری برگزار کنید.
- کارگاه‌های تشخیص رفتارهای پرخطر برای کادر آموزشی ترتیب دهید.
- جلسات آموزشی ویژه اولیا را در گروه‌های کوچک‌تر و برای والدین دانش‌آموزان دارای نشانگان رفتارهای پرخطر برگزار نمایید.

به یاد داشته باشید: پیش‌گیری مؤثر نیازمند برنامه‌ریزی بلندمدت و مشارکت همه‌جانبه‌ی خانواده، مدرسه و ارکان مؤثر اجتماعی همچنین مداخلات علمی است. شما به عنوان مدرسه می‌توانید زمینه‌ساز آموزش‌های مؤثر، مداخلات به‌هنگام و پیش‌گیرانه در موضوع اعتیاد و رفتارهای پرخطر باشید.

منابع

- ساداتیان، س.ا. (۱۳۹۲)، در فکر و ذهن و روان نوجوانان و جوانان چه می‌گذرد؛ تهران: انتشارات ما و شما.
- شریفی، ن. (۱۳۹۴)، راهنمای جامع سلامت روان در مدارس؛ ویژه معلمان، تهران: پارسای سلامت.
- صفاری‌نیا، م. (۱۳۹۷)، آسیب‌شناسی اجتماعی؛ تهران: ارسباران.
- صفری، غ.ر. (۱۳۹۵)، اجازه؛ مایک مشکل داریم - راهکارهای عملی برای مدیران و معلمان در راستای نقش راهنمایی و مشاوره‌ای آنان، تهران: طلوع دانش.
- ملایی، و. (۱۴۰۴)، پیش‌گیری از اعتیاد و رفتارهای پرخطر. آموزش والدین پیش‌گام - شناخت مواد مخدر؛ تهران، انتشارات یونگ.

» ابعاد اجتماعی: «

اعتیاد از منظر آسیب های اجتماعی

عوامل حمایتی که از نوجوانان در مقابل خطر اعتیاد محافظت می کند	عوامل خطر سازی که نوجوانان را در معرض خطر قرار می دهد
 احترام به خود	 فقدان خودارزشمندی
 مهارت های مقابله ای مثل نه قاطعانه	 ناتوانی در ابراز احساسات
 داشتن دوستان سالم	 دوستی با افراد معتاد
 توسعه مهارت های کنترل خشم و مدیریت استرس	 فقدان خود کنترلی
 مقاومت در برابر لذت های آبی و دستیابی به لذت های پایدار و اهداف بلند مدت	 دسترسی به مواد مخدر
 برخورداری از دانش و مهارت های پایه اجتماعی	 ترس از طرد شدن
 تاب آوری در شرایط و محیط های ناسالم (مدرسه، محله، خانه) و گرفتن تصمیم های مسئولانه و سالم	 اعتیاد یکی از اعضای خانواده
 داشتن هدف و برنامه ریزی مناسب	 افت عملکرد درسی و ناتوانی در یادگیری دروس
 احترام به قوانین، ارزش های فرهنگی، مذهبی، خانوادگی و اجتماعی	 بی اعتنایی به قوانین و خط قرمزها

نقل از: شریفی، ن (۱۳۹۴)

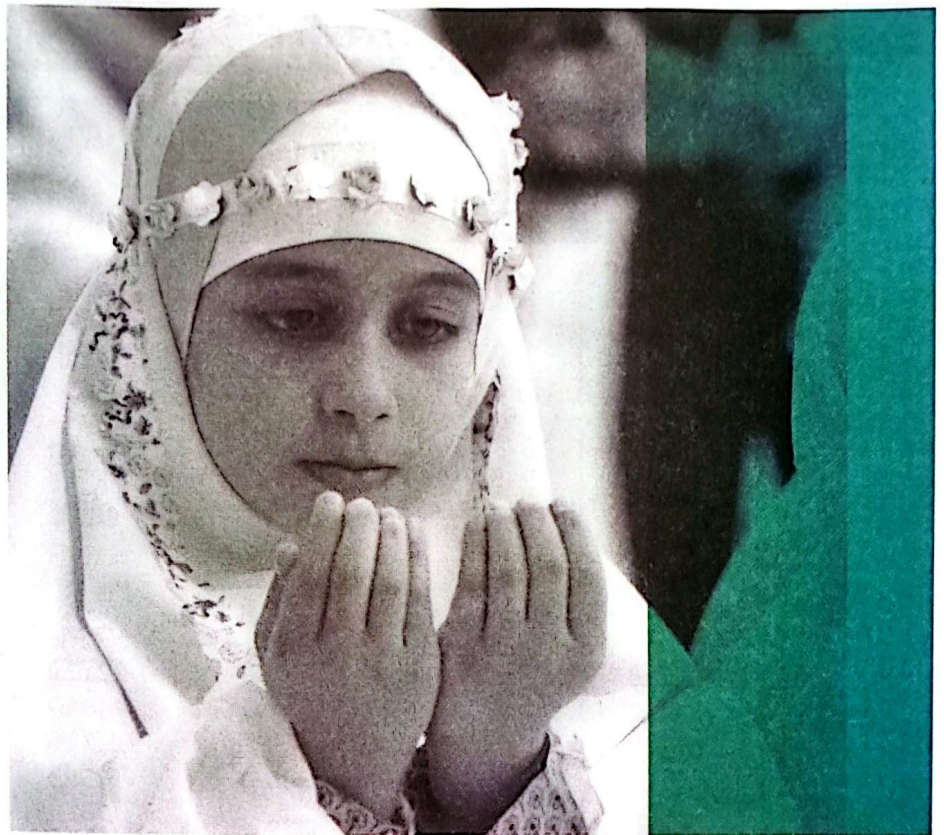
از عوامل اصلی ترک نماز در فرزندان ناآگاهی از چیستی و فلسفه، چگونگی اقامه، آثار و فواید، و عواقب زیان بار ترک نماز است. چنان که بی رغبتی به نماز و نامرتب خواندن نماز و اهمیت ندادن به آن ناشی از آگاهی ناکافی و ناقص از نماز است. در مقابل، شناخت بیشتر نسبت به نماز موجب رغبت بیشتر به نماز و پایداری و استقامت بیش تر در این راه است.

والدین در جایگاه اولین معلم و مربی فرزند خویش، وظیفه و نقش بزرگی در این زمینه بر عهده دارند. آنان باید کودکان خود را با نماز و تمام ابعاد و جوانب آن آشنا کنند و به همین جهت، یکی از نقش های والدین در مسیر ترغیب فرزندان به نماز و نهادینه کردن نماز در جان فرزندان، نقش آموزشی است. در روایات معصومین علیهم السلام نیز بر آموزش نماز به فرزندان از جانب والدین تأکید شده است. امیرالمؤمنین علی علیه السلام می فرماید: علموا صبیانکم الصلاه به فرزندان خود نماز بیاموزید.

همچنین پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله والدینی را که در آموزش واجبات دینی به فرزندان خود کوتاهی می کنند، توبیخ کرده و فرموده است:

"وَيْلٌ لِّلْأَطْفَالِ آخِرِ الزَّمَانِ مِنْ آبَائِهِمْ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ آبَائِهِمُ الْمُشْرِكِينَ؟ فَقَالَ لَا مِنْ آبَائِهِمُ الْمُؤْمِنِينَ لَا يَعْلَمُونَهُمْ شَيْئًا مِنَ الْقُرْآنِ..." (جامع الخبر؛ ج. ۷۶۷).

وای بر کودکان آخر زمان از جانب پدر و

نقش والدین در ترغیب فرزندان به نماز

۳. نقش آموزشی

نماز عملی عبادی مشتمل بر انجام اعمالی خاص، همراه با قرائت و ذکر است که باید با کیفیت و شرایطی خاص که در شرع مقدس مشخص شده، انجام گردد. از آن جا که نماز باید بانیّت خالص و به قصد انجام فرمان خدا اقامه شود، لازمه ی آن آگاهی هایی در حوزه ی اعتقادی است. همچنین از آن جا که باید با آداب و شرایطی خاص انجام شود، نیازمند آگاهی هایی در زمینه ی احکام است. تمام این آگاهی ها باید به هنگام، به اندازه و متناسب با شرایط رشد جسمانی و روانی فرزند به او ارائه شود. از سوی دیگر، یکی

-اسماعیل ولی خانی
مرکز تخصصی نماز ستاد اقامه نماز کشور

در آموزه های اسلامی یکی از وظایف والدین، آموزش و ترغیب فرزندان به نماز است. والدین در ترغیب فرزندان به نماز و آموزش آن چهار نقش مهم را باید ایفا کنند:

۱. نقش زمینه سازی

۲. نقش الگویی

۳. نقش آموزشی

۴. نقش نظارتی و مراقبتی

در چند شماره ی قبل، به بررسی نقش زمینه سازی و الگویی خانواده پرداختیم و در این شماره به نقش آموزشی والدین در ترغیب فرزندان به نماز می پردازیم.

می‌رود این بنادر هم شکند و فرو ریزد. در چنین خانواده‌ای فرصت و فضایی برای برنامه‌ریزی در راستای رشد و تکامل اعضای خانواده به وجود نمی‌آید و دغدغه‌ی اصلی آن‌ها چیز دیگری است.

ر. عادت کردن فرزندان به تقلید کورکورانه

درست است که کودکان بیش‌تر آموخته‌های خود را از راه تقلید فرا می‌گیرند؛ اما تکیه‌ی بیش از اندازه برای فرایند، خودمانعی جدی برای تعلیم و تربیت دینی فرزندان می‌گردد. از این رو، والدین باید حس کنج‌کاو‌ی فرزندان‌شان را به خصوص در سنین نوجوانی، ارج نهند و این حس را در آنان زنده نگاه داشته، روحیه پرسشگری و نقادی را در آنها تقویت کرده، آنان را به سوی حق جویی و حق‌پذیری استدلالی سوق دهند.

فرزندانشان کافی نیست و افزون بر آن، باید به اندازه‌ی کافی از روش‌های کارآمد آموزش نماز نیز آگاهی داشته باشند تا بتوانند با مهارت آن‌ها را به کار بگیرند. برای این کار چه بسا لازم باشد دوره‌های خاصی را بگذرانند تا با این روش‌ها و مهارت‌های مربوط به آن آشنا بشوند.

ج. مشغله‌ی زیاد والدین

گاه برخی از والدین چنان پرمشغله‌اند که فرصتی برای در کنار خانواده بودن ندارند، چه رسد به فرصت آموزش نماز به فرزندان خود. والدین باید توجه داشته باشند که تعلیم و تربیت فرزندان‌شان از مهم‌ترین وظایف آنان است، چرا که فرزندان ما ثمره‌ی زندگی و میوه‌ی دل ما هستند و خوش‌بختی آنان خوش‌بختی ما و خدای ناکرده بدبختی‌شان، مایه‌ی سرافکندگی ماست.

د. بی‌توجهی و اهمیت ندادن به آموزش‌های دینی

از آن‌جا که والدین معمولاً اطلاعات دینی کافی ندارند و از تأثیرات سرنوشت‌ساز پیروی از آموزه‌های دینی مطلع نیستند، به تربیت دینی فرزندان خود نیز اهمیت چندانی نمی‌دهند. در حالی که والدین باید بدانند نه تنها سعادت اخروی، بلکه سعادت دنیوی و موفقیت فرزندان‌شان در زندگی دنیوی نیز، در گرو آشنایی و پای‌بندی به دین و آموزه‌های دینی است. به همین جهت، باید به تربیت دینی فرزندان خود اهمیت بسیاری دهند.

ذ. تزلزل خانواده

هنگامی که روابط پدر و مادر که ستون‌های خانواده‌اند مستحکم نباشد، در واقع بنای خانواده لرزان است و هر لحظه احتمال

مادرشان! پس به ایشان عرض شد: ای رسول خدا، منظورتان پدر و مادران مشرک است؟ ایشان پاسخ دادند: خیر! از جانب پدر و مادران مؤمن، به علت این که واجبات دینی را به فرزندان‌شان آموزش نمی‌دهند. بنابراین، ضرورت دارد والدین به نقش آموزشی خود توجه جدی داشته باشند و خود را برای ایفای مؤثر آن آماده کنند. ایفای موفق نقش آموزشی والدین مستلزم آشنایی آنان با راهکارها و موانع ایفای نقش است. از آن‌جا که در آینده به تفصیل درباره‌ی روش‌های آموزش نماز بحث خواهیم کرد، در این جادرباره‌ی راهکارها بحث نمی‌کنیم و تنها به بحث موانع می‌پردازیم.

موانع ایفای نقش آموزشی

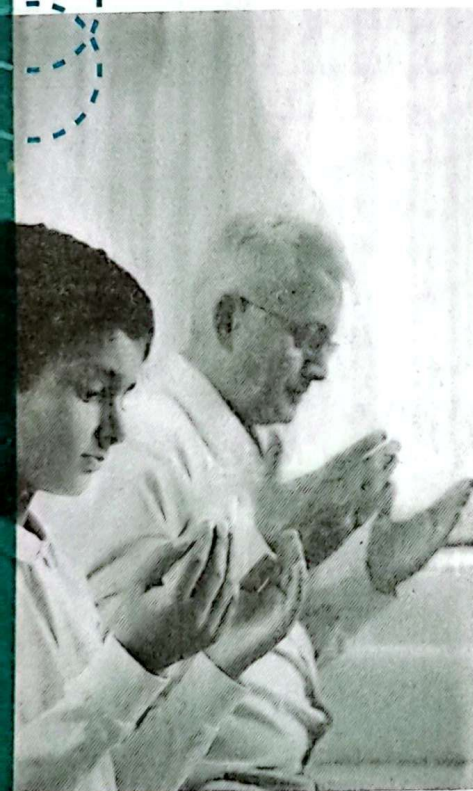
برخی از مهم‌ترین موانع ایفای نقش آموزشی والدین به شرح زیر است:

الف. پایین بودن اطلاعات دینی والدین

یکی از موانع اصلی ایفای نقش آموزشی والدین در خانواده، اندک بودن اطلاعات دینی والدین است. بسیار پیش می‌آید که بضاعت دینی والدین، حتی والدین تحصیل کرده، چنان اندک است که پاسخگوی نیازهای شرعی خودشان هم نیست، چه رسد به این که پاسخگوی نیازهای آموزشی و تربیتی فرزندان‌شان باشد. بنابراین، والدین باید تا آن‌جا که می‌توانند در بالا بردن سطح معلومات دینی خود بکوشند تا بتوانند این وظیفه را به بهترین وجه به انجام برسانند.

ب. نداشتن مهارت کافی

داشتن اطلاعات دینی به تنهایی برای موفقیت والدین در تربیت دینی

عفاف و حجاب: بنیان تربیتی

والدین در پرورش نسل متعالی

(بخش نخست)

نگرگس نعمتی - کارشناس ارشد تفسیر و علوم قرآن

مقدمه

تربیت فرزند در دنیای امروز، بیش از هر زمان دیگری با چالش‌های متنوع فرهنگی، اجتماعی و رسانه‌ای مواجه است. والدین به‌عنوان نخستین و پایدارترین مربیان فرزندان، به دنبال آن هستند که نسلی سالم، توانمند و برخوردار از هویت پایدار تربیت کنند. در این میان، عفاف و حجاب نه تنها یک تکلیف دینی یا عرف اجتماعی، بلکه راهبردی بنیادین در تربیت شخصیت فرزندان است؛ راهبردی که می‌تواند با پشتوانه‌ی الهی و علمی، زمینه‌ساز شکل‌گیری نسلی متعالی شود.

عفاف و حجاب، دو مفهوم به هم پیوسته و مکمل‌اند که در نظام تربیتی اسلام، نقشی فراتر از یک پوشش ظاهری ایفا می‌کنند. عفاف، یک حالت درونی و فضیلت نفسانی است که به معنای خویش‌داری و کنترل غرایز و امیال بوده و به فرد کرامت و استقلال می‌بخشد. در مقابل، حجاب، نماد بیرونی و مصداق عینی این عفاف درونی است که در قالب پوشش و رفتار، از حریم فردی و اجتماعی پاسداری می‌کند.

قرآن کریم، در آیات متعددی همچون «ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَكُمْ» (نور/۳۵) و «ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ» (احزاب/۵۹)، بر این حقیقت تأکید می‌کند که رعایت عفاف و حجاب، عامل رشد درونی، پاکی روان و امنیت اجتماعی است. مفسرانی چون علامه طباطبایی در المیزان و آیت‌الله جوادی آملی در تسنیم، با واکاوی این آیات، حجاب را بخشی از «زیست عقیقانه» معرفی کرده‌اند؛ زیستی که به کرامت فردی و تعالی اجتماعی منتهی می‌شود.

از سوی دیگر، روان‌شناسی مدرن نیز به‌طور فزاینده‌ای نشان داده است که ارزش‌های اخلاقی و هنجارهای پایدار (هنگامی که درونی و انتخابی آگاهانه باشند)، به شکل‌گیری عزت‌نفس، امنیت روانی، و هویت پایدار در فرزندان کمک می‌کنند. نظریه‌های معتبری چون خودتعیین‌گری (Deci & Ryan)، هویت‌یابی (Erikson) و یادگیری اجتماعی (Bandura) شواهد علمی روشنی ارائه می‌دهند که پابندی به اصولی چون عفاف و حجاب هنگامی که در بستر خانواده به شیوه‌ی صحیح منتقل شود، می‌تواند سرمایه‌ی روان‌شناختی برای موفقیت و تعالی فرزند باشد.

رعایت عفاف و حجاب
عامل رشد درونی، پاکی
روان و امنیت اجتماعی
است...

۳. نظریه یادگیری اجتماعی بندورا

(Social Learning Theory)

بندورا (۲۰۲۰) تأکید می‌کند که کودکان، بیش از آنکه از توصیه‌ها بیاموزند، از مشاهده رفتار دیگران یاد می‌گیرند؛ یعنی الگوسازی والدین و اطرافیان، نقشی کلیدی در انتقال ارزش‌ها دارد. در این چارچوب، عفاف و حجاب برای فرزند زمانی معنا می‌یابد که او رفتار والدین را در رعایت این ارزش ببیند و تجربه کند که این رفتار موجب احترام اجتماعی و آرامش خانوادگی است.

تحقیقات اخیر نیز نشان داده‌اند که الگوهای عینی، بیش از هر آموزش مستقیم، درونی‌سازی ارزش‌ها را در فرزندان تضمین می‌کنند (Grusec, ۲۰۲۳). اما در جامعه امروز، بخشی از جوانان، الگوهای رسانه‌ای را جای‌گزین الگوهای خانوادگی کرده‌اند؛ در نتیجه، تصویر حجاب رانه در قالب «ارزش موفقیت‌آفرین»، بلکه در قالب «محدودیت» تجربه می‌کنند. این جاست که نقش خانواده در ارائه الگوهای عملی و مثبت از عفاف، حیاتی می‌شود.

از نسل جوان امروز، تحت تأثیر تبلیغات رسانه‌ای و فضای فرهنگی غالب، تجربه‌ای متفاوت از ارزش‌هایی مانند عفاف و حجاب دارند و بنابراین نمی‌توانند کارکرد روان‌شناختی حقیقی آن را درک کنند. این وضعیت نشان‌دهنده فاصله میان حقیقت نظریه و واقعیت اجتماعی است. وظیفه والدین آن است که در فضای خانواده، با گفت‌وگو و الگوسازی، به فرزند نشان دهند چگونه حجاب می‌تواند دقیقاً همان سه نیاز بنیادین روانی را تأمین کند.

۲. نظریه هویت اریکسون

(Identity Formation)

اریکسون (۱۹۹۴) نوجوانی را مرحله‌ی «هویت‌یابی» می‌داند؛ دوره‌ای که فرد باید به پرسش بنیادین «من کیستم؟» پاسخ دهد. اگر ارزش‌های روشن و معناداری همچون عفاف و حجاب به درستی معرفی شوند، فرزندان به هویتی باثبات و روشن دست می‌یابند؛ در غیر این صورت، گرفتار «سردرگمی هویت» خواهند شد. مطالعات جدید نشان داده‌اند افرادی که ارزش‌های معنوی و اخلاقی را به عنوان بخشی از هویت خویش پذیرفته‌اند، در برابر فشار همسالان مقاوم‌تر، و در روابط اجتماعی موفق‌تر عمل می‌کنند (Kara & Aydin, ۲۰۲۱). اما در فضای امروز، برخی از افرادی که تحت نفوذ رسانه‌ها و جریان‌های فرهنگی قرار گرفته‌اند، حجاب رانه بخشی از هویت مثبت، بلکه محدودیتی برای ابراز خود می‌پندارند. این تصور، شکافی میان واقعیت علمی نظریه‌ی اریکسون و تجربه‌ی اجتماعی نسل جدید ایجاد کرده است.

از این منظر، والدین امروز نیازمند درک عمیق و علمی از جایگاه عفاف و حجاب‌اند تا بتوانند چگونه می‌توانند این ارزش رانه به شکل اجبار، بلکه به صورت انتخابی درونی و معنادار در ذهن و دل فرزندان نهادینه کنند.

بخش نخست:

ابعاد روان‌شناختی عفاف و حجاب

با توجه به اهمیت عفاف و حجاب در شکل‌دهی شخصیت و هویت فرزندان، بررسی علمی و روان‌شناختی این ارزش‌ها ضروری است تا بتوان ارتباط میان آموزه‌های دینی، هنجارهای اجتماعی و نیازهای بنیادین روانی فرزندان را روشن کرد.

۱. نظریه خودتعیین‌گری

(Self-Determination Theory)

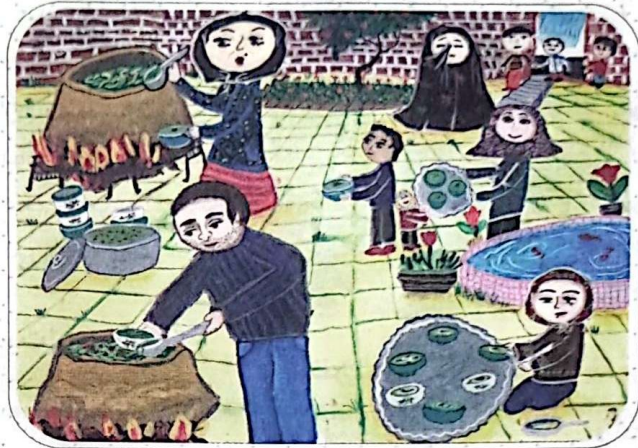
نظریه‌ی خودتعیین‌گری (Deci & Ryan, ۲۰۲۰) سه نیاز بنیادین روانی را مطرح می‌کند: خودمختاری (احساس انتخاب‌گری)، شایستگی (تجربه توانایی و ارزشمندی) و ارتباط (پیوند عاطفی با دیگران). بر اساس این نظریه، هر ارزشی که بتواند این سه نیاز را تغذیه کند، به رشد روانی سالم و هویت پایدار منجر خواهد شد.

اگر عفاف و حجاب به عنوان انتخابی آگاهانه و ارزشمند درونی شود، می‌تواند در این چارچوب نقش‌آفرین باشد: انتخاب حجاب، حس «خودمختاری» را تقویت می‌کند؛ تجربه‌ی احترام و کرامت ناشی از عفاف، «شایستگی» را بر می‌انگیزد؛ و پیوند با خانواده و جامعه هم‌ارزش، نیاز به «ارتباط» را ارضا می‌سازد. با این حال، باید اذعان داشت که بخشی

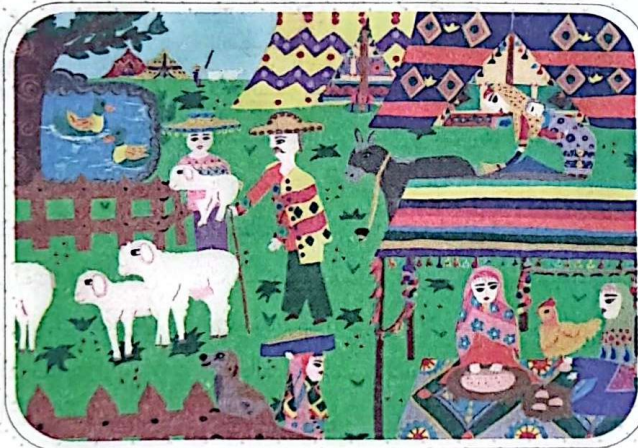
صدای فرزندان در قاب هنر

دنیای دوست داشتنی کودکان

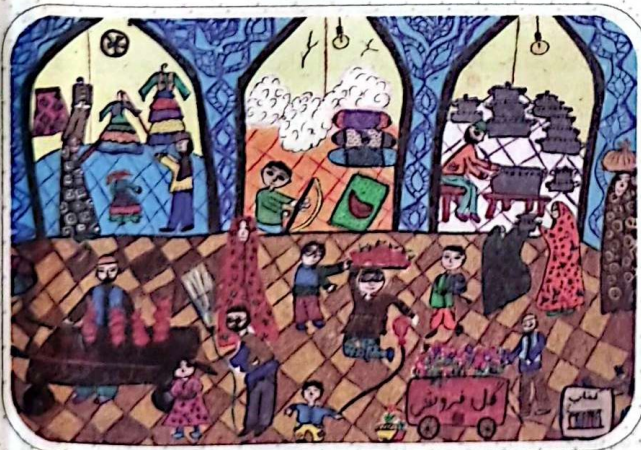
به کوشش مامک یحیی پور (نقاش و گرافیکست)

نام صاحب اثر: عادلہ میرزایی

نام صاحب اثر: هستی صحرایی

نام صاحب اثر: هرامحمدی ورزنده

انتخابات انجمن اولیا و مربیان، اهمیت و ضرورت

ابوالفضل هراتی

رئیس اداره توسعه انجمن های مدارس

انجمن اولیا و مربیان به عنوان نهاد مردمی تاثیرگذار، مورد توجه مسئولان تعلیم و تربیت بوده که با ایفای نقش مؤثر و فعالیت های هدفمند در ارتقای کمی و کیفی امور آموزشی و پرورشی دانش آموزان فعالیت می نمایند. در واقع انجمن های اولیا و مربیان به منظور تقویت همکاری، مشارکت و افزایش نقش خانواده ها در تصمیم گیری ها و تصمیم سازی ها برای تحقق اهداف مدرسه و گسترش ارتباط بین خانه و مدرسه تشکیل می شوند. هر ساله در مهر ماه و با شروع سال تحصیلی مدیران مدارس مطابق با زمان بندی ای که از سوی اداره ی کل انجمن اولیا و مربیان اعلام می شود نسبت به تشکیل انجمن اولیا و مربیان اقدام می کنند.

برابر اسناد بالادستی و همچنین ماده ۱۹ آیین نامه ی اجرایی مدارس، انجمن های اولیا و مربیان وظایف و اختیاراتی دارند که برخی از مهم ترین آن ها عبارت اند از:

تقویت و هم سویی دیدگاه های آموزشی - تربیتی خانه و مدرسه برای تحقق ساحت های شش گانه ی تربیت.

شناسایی ظرفیت های والدین و استفاده از توانایی های آن ها در برنامه های ویژه و اداره ی مدرسه

شناسایی خانواده های آسیب پذیر و آسیب دیده و برنامه ریزی برای انجام مداخلات آموزشی، توانمند سازی و حمایت های روانی اجتماعی دانش آموزان در معرض خطر با هماهنگی مدرسه

همکاری در تدوین و اجرای برنامه ها و فعالیت های مدرسه و فوق برنامه

برنامه ریزی برای برقراری ارتباط با دستگاه های برون سازمانی از طریق مدیر مدرسه

برنامه ریزی، تصمیم گیری، اقدام و نظارت بر سرویس حمل و نقل، و تهیه ی پوشش و لباس دانش آموزان با هماهنگی شورای مدرسه و همکاری و مشارکت فعال و مؤثر در تصمیم سازی ها و تصمیم گیری های آموزشی - تربیتی مدرسه

برای تشکیل انجمن اولیا و مربیان در ابتدای سال و قبل از برگزاری انتخابات،

مدیران مدارس می بایست ضمن تشکیل جلسه ی عمومی و طرح موضوع، شرایط و مقررات مربوط را به اطلاع والدین دانش آموزان برسانند تا والدینی که نسبت به مسائل آموزشی و تربیتی علاقه مند و آگاه بوده و تمایل، توانایی و وقت کافی برای انجام وظایف انجمن را دارند خود را در معرض انتخاب سایر والدین قرار داده به عضویت انجمن مدرسه در آیند.

لازمه تشکیل انجمن اولیا و مربیان پویا و کارآمد همراهی و هم گامی خانواده ها و مشارکت والدین توانمند در قبول مسئولیت می باشد.

برخی از عوامل مهم برای مشارکت

خانواده ها در انجمن اولیا و مربیان

و سایر فعالیت های مدارس

عبارت اند از:

باور خانواده ها - نگرش و انگیزه ی خانواده ها موضوعی مهم و ابتدایی در تصمیم به ورود به عرصه ی مشارکت است. باور خانواده ها عاملی تعیین کننده در تصمیم به

انجمن های اولیا و مربیان مدارس

مناسب و سایر مؤلفه های تأثیرگذار، برگزار نمایند.

❖ **پیگیری مصوبات** - مهم است تصمیماتی که در جلسه اتخاذ می شود به سرانجام برسد، بنابراین برای تحقق هر مصوبه زمان تعیین کنید و فردی از اعضا را مسئول پیگیری آن نمایید.

حداکثر در جلسه ی آتی انجمن نتیجه ی پیگیری مصوبات را به اطلاع اعضا برسانید و علت عدم تحقق مواردی که به نتیجه نرسیده است و راه کارهای لازم برای پیگیری مجدد آن ارائه شود.

■ **راز موفقیت جلسات انجمن اولیا و مربیان** - برگزاری جلسات به صورت مشارکت محور، کاربردی و نتیجه گرا بودن است. در برخی از مدارس جلسات انجمن تشریفاتی یا به صورت سخن رانی محور برگزار می شود. اگر اعضای انجمن (منتخبین والدین) مشاهده کنند نظراتشان شنیده می شود و تصمیماتشان در برنامه ها و فعالیت های مدرسه اثرگذار خواهد بود، با اشتیاق در جلسات شرکت نموده و می توانند سایر خانواده ها را نیز با مدرسه همراه و هم گام نمایند.

در سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴ انتخابات انجمن های اولیا و مربیان مدارس به صورت الکترونیکی در بستر مای مدیو برگزار خواهد شد. والدین متقاضی عضویت پس از اعلام مدیر مدرسه می توانند پس از ورود به سامانه درخواست خود را ثبت نمایند.

کاربردی باشد. عناوین و موضوعات مهم که در نظر است در جلسه راجع به آن بحث و تبادل نظر شود، قبل از جلسه در اختیار اعضا قرار گیرد. دعوت نامه باید به گونه ای تهیه و ارسال شود که امکان برنامه ریزی و حضور برای اعضا وجود داشته باشد. در صورت لزوم از کارشناسان و صاحب نظران متناسب با موضوع جلسه دعوت به عمل آید.

❖ **برگزاری جلسه ی پویا** - جلسه باید از حالت سخنرانی خارج شده و اجازه ی مشارکت و اظهار نظر همه ی اعضا فراهم شود. اگر اعضا (نمایندگان والدین) احساس کنند حضورشان در جلسه صوری و از نظراتشان بهره گرفته نمی شود از حضور در جلسات بعد دلسرد شده و در برنامه ها مشارکت نخواهند کرد.

❖ **موضوع و محتوای جلسه** - موضوع جلسه باید برنامه های مهم و اولویت دار مدرسه باشد. در ابتدای جلسه موضوعات مهم و با اهمیت تر را مطرح نمایید. جلسه، زمانی مؤثر و اثربخش خواهد بود که در کم ترین زمان و با رضایت همه ی اعضا به اهداف پیش بینی شده بیانجامد.

❖ **مکان و زمان جلسه** - زمان تشکیل جلسه باید به گونه ای انتخاب شود که همه ی اعضای جلسه بتوانند در آن شرکت نمایند؛ بنابراین با توجه به این که برخی از اعضا ممکن است شاغل باشند بهتر است از قبل برای زمان نظر سنجی کنید. هم چنین جلسه را در فضای مناسب با نور کافی، سرمایش و گرمایش

حضور یا عدم حضور در انجمن اولیا و مربیان خواهد بود. لذا مدرسه می بایست نسبت به توجیه و تبیین اهمیت این موضوع برای والدین تلاش نماید.

❖ **توانمندی والدین** - داشتن دانش و مهارت پیرامون مشارکت، عاملی مهم در تمایل والدین بر عضویت در انجمن و مشارکت در برنامه های مدرسه خواهد بود.

❖ **آگاهی والدین** - آگاهی خانواده ها از حقوق خود و فرزندانشان در مدرسه، و آگاهی از پیامدهای مشارکت می تواند انگیزه مشارکت والدین را بالا ببرد.

❖ **سبک مدیریت مدرسه** - مشارکت جو بودن مدیر مدرسه و استقبال از مشارکت خانواده ها عاملی مهم در جلب و جذب مشارکت هم در انجمن و هم در مشارکت در همه ی برنامه های مدرسه می باشد.

❖ **ایجاد اعتماد، شفافیت، رفتار درخور کادر مدرسه با والدین و...** این گزاره تأثیرگذار در مشارکت و جذب خانواده ها در برنامه های مدرسه خواهد بود.

پس از تشکیل انجمن اولیا و مربیان مدرسه، موضوع کیفیت بخشی به جلسات انجمن اولیا و مربیان یکی از مهم ترین عوامل در ارتقای مشارکت انجمن اولیا و مربیان و خانواده ها با مدرسه خواهد بود. برای دستیابی به این هدف، موارد زیر توصیه می شود:

❖ **برنامه ریزی و آماده سازی قبل از جلسه** - دستور جلسه باید شفاف و

انجمن های اولیا و مربیان برتر شهرستان های استان تهران

مصاحبه با سرکار خانم اکرم صانعی، مدیر دبستان دخترانه ی شاهد لاله ها - ناحیه ی ۱ شهرستان های استان تهران یکی از انجمن های اولیا و مربیان برتر شهرستان های استان تهران

سوال:

- لطفاً خودتان را معرفی کنید و درباره ی تجربه تان در مدیریت مدرسه بفرمایید.

خانم صانعی:

من اکرم صانعی هستم. مدیر دبستان دخترانه ی شاهد لاله ها در ناحیه ی شهرستان های استان تهران. از سال ۱۳۹۱ در سمت مدیریت این مدرسه فعالیت دارم. در این سال ها تلاش کرده ام محیطی آرام، مثبت و مشارکتی ایجاد کنم تا هم آموزش و هم پرورش دانش آموزان به بهترین نحو انجام شود. باور دارم که بدون همراهی و مشارکت اولیا، مدرسه نمی تواند رسالت خود را به طور کامل انجام دهد.

سوال:

- چه عواملی را در آغاز فعالیت اولیا در مدرسه مؤثر می دانید؟

خانم صانعی:

عوامل متعددی وجود دارد. در درجه ی اول آگاهی بخشی و اطلاع رسانی اهمیت دارد. وقتی والدین نقش خود را در پیشرفت تحصیلی و تربیتی فرزندشان بدانند، انگیزه ی بیشتری پیدا می کنند. ارتباط مؤثر مدرسه و اولیا از طریق جلسات منظم، پیام رسان ها و شبکه های اجتماعی، محیط دوستانه و پذیرا، زمان بندی مناسب برنامه ها، تقدیر و تشویق خانواده های فعال و اطلاع رسانی شفاف درباره ی نیازهای واقعی مدرسه از جمله عوامل کلیدی است. هم چنین تعیین نقش های مشخص برای اولیا باعث می شود آن ها با حس مسئولیت پذیری بیش تری وارد عمل شوند.

سوال:

- به نظر شما چه نقش هایی برای اولیا در فرآیند آموزشی و پرورشی دانش آموزان وجود دارد؟

خانم صانعی:

اولیا نقش های چندگانه دارند:

۶۶ نقش حمایتی: ایجاد فضای مناسب برای مطالعه، حمایت عاطفی و تشویق فرزندان.

۶۶ نقش مشارکتی: حضور در جلسات، همکاری در فعالیت های فرهنگی، ورزشی و آموزشی.

۶۶ نقش نظارتی: پی گیری تکالیف، بررسی رفتار اجتماعی و اطلاع به مدرسه در صورت نیاز.

۶۶ نقش تربیتی: آموزش ارزش های اخلاقی، دینی و فرهنگی در خانه و الگوسازی رفتاری.

۶۶ نقش مشاوره ای: کمک به فرزند در مسائل شخصی و تحصیلی و مشورت با مشاوران مدرسه.

۶۶ نقش تصمیم گیری: عضویت در انجمن اولیا و مربیان، و مشارکت در برنامه ریزی های مدرسه.

سوال:

- اولیا چگونه می توانند در تصمیم گیری های مدرسه مشارکت داشته باشند؟

انجمن های اولیا و مربیان مدارس

خانم صانعی:

مهمترین بستر، انجمن اولیا و مربیان است. هم‌چنین حضور در جلسات عمومی و شورای مدرسه، ارائه‌ی پیشنهاد و انتقاد سازنده، همکاری در کمیته‌ها و پروژه‌های مدرسه، و مشاوره به کادر آموزشی راه‌های دیگر مشارکت است. شرط موفقیت، اطلاع از قوانین مدرسه و داشتن رویکرد مثبت و مسئولانه است.

سوال:

- فعالیت اولیا چه تأثیری بر پیشرفت تحصیلی و اجتماعی دانش‌آموزان دارد؟

خانم صانعی:

اثرگذاری بسیار چشم‌گیر است. حمایت والدین باعث افزایش انگیزه، بهبود نمرات و مشارکت بهتر دانش‌آموزان در کلاس می‌شود. هم‌چنین حضور خانواده‌ها مهارت‌های ارتباطی، همکاری و اعتماد به نفس کودکان را تقویت می‌کند. در این راستا نمونه‌های موفق به‌گزاره‌ی زیر داریم: کارگاه‌های فرزندپروری برای والدین، تجهیز فضای آموزشی با کمک‌های اولیا، برگزاری جشنواره‌های فرهنگی و ورزشی، و جمع‌آوری کمک برای دانش‌آموزان نیازمند.

سوال:

- چه برنامه‌هایی برای تقویت همکاری اولیا و مدرسه در آینده دارید؟

خانم صانعی:

برگزاری جلسات ماهانه‌ی اولیا و مربیان، کارگاه‌های مهارت‌های فرزندپروری و روش‌های مطالعه، تشکیل گروه‌های داوطلب، برگزاری روز خانواده، توسعه‌ی اطلاع‌رسانی از طریق پیامک و شبکه‌های اجتماعی، تقدیر از والدین فعال و طراحی مسابقات و جشنواره‌های خانوادگی.

هم‌چنین قصد داریم از فناوری‌های نوین بیشتر استفاده کنیم، مثل برگزاری کلاس‌های آنلاین با حضور روان‌شناس و مشاور خانواده.

اکنون می‌خواهم پرسش‌هایی در زمینه‌ی ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادین و نقش اولیا داشته باشم؛ پس از ساحت نخست آغاز میکنم:

سوال:

- چه برنامه‌ها و فعالیت‌هایی برای جلب مشارکت اولیا طراحی کرده‌اید؟

خانم صانعی:

برنامه‌ها متنوع هستند:

• جلسات دوره‌ای اولیا و مربیان برای بررسی وضعیت دانش‌آموزان.

• کارگاه‌های آموزشی در موضوعات تربیتی و مهارت‌های فرزندپروری.

• برگزاری روز خانواده با فعالیت‌های فرهنگی و ورزشی مشترک.

• تشکیل گروه‌های داوطلب برای پروژه‌های مدرسه مثل کتاب‌خانه و جشنواره‌ها.

• استفاده از شبکه‌های اجتماعی و خبرنامه برای اطلاع‌رسانی مستمر.

• جلسات مشاوره‌ی فردی با اولیا برای بررسی مشکلات تحصیلی و رفتاری.

• برگزاری مسابقات علمی، هنری و ورزشی خانوادگی.

• تشویق و قدردانی از والدین فعال.

سوال:

- چه چالش‌هایی در جذب و انگیزه‌سازی اولیا وجود دارد؟

خانم صانعی:

برخی چالش‌ها عبارت‌اند از:

کمبود زمان والدین به دلیل مشغله، ضعف اطلاع‌رسانی، عدم شناخت اهمیت مشارکت، نگرانی از بی‌توجهی به نظرات، مشکلات اقتصادی، کمبود مهارت ارتباطی، فاصله جغرافیایی، ناهماهنگی در زمان برنامه‌ها و در برخی موارد بی‌علاقگی.

۱. ساحت تربیت اخلاقی و اجتماعی

سوال:

- چگونه می‌توان اولیا را در تقویت تربیت اخلاقی و اجتماعی دانش‌آموزان مشارکت داد؟
خانم صانعی:

والدین اولین الگو هستند. رفتار اخلاقی، صداقت و مسئولیت‌پذیری آن‌ها برای فرزندان، الگویی عملی است. تشویق رفتارهای مثبت، تعیین قوانین مناسب، ایجاد فرصت برای مشارکت اجتماعی، ارتباط مستمر با مدرسه، و آموزش مهارت‌های حل مسئله هم‌چنین کنترل هیجانات از اقدامات مؤثر است.

۲. ساحت تربیت علمی و فناوری

سوال:

- چه راهکارهایی برای مشارکت اولیا در فعالیت‌های علمی و فناوری وجود دارد؟
خانم صانعی:

کارگاه‌های علمی و فناوری، مسابقات خانوادگی، پروژه‌های مشترک دانش‌آموز و والدین، باشگاه علمی مدرسه، دعوت از متخصصان و بازدیدهای علمی، هم‌چنین استفاده از اپلیکیشن‌ها و نرم‌افزارهای آموزشی، و ارسال خبرنامه‌های علمی به والدین موجب افزایش مشارکت و ارتقای مهارت دانش‌آموزان می‌شود.

۳. ساحت تربیت زیستی و جسمانی

سوال:

- چگونه والدین می‌توانند در فعالیت‌های ورزشی و سلامت دانش‌آموزان مشارکت کنند؟
خانم صانعی:

والدین با تشویق و حضور فعال خود، علاقه‌ی فرزندان به ورزش را تقویت می‌کنند. همکاری در برگزاری مسابقات، حمایت مالی و روحی، شرکت در ورزش صبحگاهی، کارگاه‌های تغذیه‌ی سالم، برنامه‌های غربالگری سلامت و آموزش بهداشت فردی از جمله فعالیت‌های مؤثر است.

۴. ساحت تربیت هنری

سوال:

- نقش اولیا در فعالیت‌های هنری چیست؟

خانم صانعی:

والدین می‌توانند در برگزاری کارگاه‌های هنری، نمایشگاه‌ها، مسابقات نقاشی و عکاسی، و اجرای تئاترهای کوتاه مشارکت کنند. حمایت و تشویق خانواده‌ها باعث افزایش انگیزه و شکوفایی استعدادهای هنری دانش‌آموزان می‌شود.

۵. ساحت تربیت اقتصادی و حرفه‌ای

سوال:

- چگونه اولیا می‌توانند دانش‌آموزان را با مشاغل و مهارت‌های شغلی آشنا کنند؟
خانم صانعی:

با برگزاری جلسات معرفی مشاغل، بازدیدهای شغلی، کارگاه‌های مهارتی، نمایشگاه مشاغل مدرسه و ارائه‌ی مشاوره‌ی عملی، دانش‌آموزان با دنیای واقعی کار، آشنا شده و انگیزه و هدف‌گذاری در تحصیل پیدامی‌کنند.

۶. ساحت تربیت فرهنگی و اجتماعی

سوال:

- نقش اولیا در ارتقای فرهنگ و هویت اجتماعی مدرسه چیست؟
خانم صانعی:

مشارکت در جشنواره‌ها و مناسبت‌های فرهنگی، برگزاری کارگاه‌های فرهنگی، انتقال ارزش‌های ملی و مذهبی به فرزندان، همکاری در اجرای برنامه‌های آموزشی مرتبط با فرهنگ و اخلاق، و برگزاری روزهای فرهنگی خانوادگی، باعث تقویت هویت فرهنگی و اجتماعی دانش‌آموزان می‌شود.

سوال پایانی:

- چه توصیه‌هایی برای مدیران مدارس دارید؟
خانم صانعی:

فضای اعتماد و احترام با والدین ایجاد کنید؛ اطلاع‌رسانی شفاف و منظم داشته باشید، فرصت‌های متنوع همکاری فراهم کنید. به تنوع فرهنگی و اقتصادی خانواده‌ها توجه کنید، بازخورد مستمر بگیرید و همیشه از والدین فعال قدردانی کنید. خانواده‌ها شریک اصلی مدرسه در تحقق اهداف سند تحول بنیادین هستند و بدون آن‌ها این مسیر ناقص خواهد بود.

جاری کوهساران دارد که رویش دوباره را به ارمغان می آورند. این تازگی، جوانه های علم و معرفت را در نهال وجود شاگردان می رویاند. اما این کشش، زمانی به اوج می رسد که تدریس معلمان، چنان جذاب و شیرین باشد که جان دانش آموزان را از شوق فهمیدن، شیرین کند. امام صادق (ع) می فرماید: «إِنَّ حَدِيثَنَا يُخَيِّ الْقُلُوبَ»؛ سخنان ما دل ها را زنده می کند. معلمی که هربار با کتابی تازه و سخنی نو در کلاس حاضر شود، شاگردانش را مشتاق شنیدن می کند و به آنان این احساس را می بخشد که «هر دم از این باغ بری می رسد».

فصل دوباره ی پرسش گری

با آغاز مهر، فصل پرسش از سر گرفته می شود. شاگردان کنجکاو، پیوسته می پرسند و مشتاقانه پاسخ می شنوند. این پاسخ گویی، علاقه ی آنان برای حضور در کلاس را دوچندان می کند. شاگردانی که هنر «خوب پرسیدن» را می دانند، گویی نیمی از پاسخ را برای معلمان آماده می کنند، چرا که «حَسَنُ السُّؤَالِ يَضْفُ الْجَوَابَ». این پرسش ها، معلمان را به تفکر وامی دارد و زمینه ساز ظهور اندیشه های نو می گردد.

تجدید دیدار دوستی ها

مدرسه، سن رفاقت است. آغاز مهر، موجب تازه شدن دیدارهاست.

اندر فواید ماه پر مهر مهر

دکتر محسن ایمانی - دانشیار
دانشگاه تربیت مدرس

خود را تا مدرسه بدرقه می کنند و با نگاه های مشتاق و نگران، مسیر آنان را تا ورود به کلاس دنبال می کنند. کودکان نیز با چشمانی اشکبار و دل هایی آکنده از دلتنگی، راهی کلاس می شوند. اما در این جا، آوای گرم معلمانی دلسوز، که نقشی مادرانه یا پدرانه ایفا می کنند، از ناراحتی های آنان می کاهد. به تدریج، مدرسه به «خانه ی دوم» آنان بدل می شود؛ آن چنان که حتی در ایام تعطیل، دوری از این فضا و دوستان، برایشان دلتنگی می آورد؛ مشروط بر آن که محیط مدرسه، جذاب و به دور از زورگویی و قلدری باشد و همه ی معلمان، نقش خود را به نیکی بازی کنند.

حلاوت و طراوت دانایی

ماه مهر، ماه ارائه ی درس های جدید است. تازگی این درس ها، به خودی خود، کششی درست همچون آب های

مهر، ماه بازگشت مهرورزی

ماه مهر را باید با مهر آغاز کرد؛ سرآغاز دلگرمی های دوباره و زمانی که پرتوهای فروزان مهر، تابنده ی نور امید بر دل ها می شود. شور و شوق آموختن شعله ور می گردد و کوی و برزن شهر، جلوه گاهی از شتاب برای رفتن به مدرسه می شود. در این میان، معلمان مشتاق و مربیان با نشاط، گام برمی دارند تا در روز اول مهر، زودتر به مدرسه رسیده و پذیرای شاگردان پرهیجان خود باشند.

نخستین گام به سوی

استقلال

برای کودکان کلاس اولی، این سفر، اولین تجربه ی جدایی است؛ «فطام روانی» که آنان را به سوی استقلال رهنمون می سازد. والدین، فرزندان

است. ماه مهر، تنها آغاز یک سال تحصیلی دیگر نیست؛ سرآغاز رویش دوباره‌ی مهرورزی، دانایی و همدلی در کانونی به نام مدرسه است.

منابع

- قرآن کریم.
- نهج البلاغه.
- دبس، موریس (۱۳۹۳)؛ مراحل تربیت.
- ترجمه‌ی علی محمد کاردان.
- شریعتمداری، علی (۱۳۹۴)؛ جامعه و تعلیم و تربیت.
- طباطبائی، محمد حسین (۱۳۸۸)؛ روابط اجتماعی در اسلام.
- نرثوی، مری (۱۳۷۹)؛ درآمدی بر گروه‌سنجی و پویایی گروهی.
- نلر، جی. اف. (۱۴۰۲)؛ آشنایی با فلسفه‌ی آموزش و پرورش.

دانش‌آموزان تقویت می‌کنند. با استفاده از فنون گروه‌سنجی، می‌توان به دینامیک روابط در کلاس پی برد و برای دانش‌آموزان منزوی یا مطرود چاره‌اندیشی کرد و آنان را هرچه بیش‌تر دریافت اجتماعی مدرسه ادغام نمود.

■ مهرورزی به یاد شهیدان

ماه مهر، فرصتی است برای آموختن قدرشناسی از شهیدان، به‌ویژه سرداران و دانشمندان شهیدی که برای پاسداری از این مرز و بوم جان خود را فدا کردند. باید به شاگردان یاد داد که با ادای احترام و مهرورزی به خانواده‌های این عزیزان، درس وحدت، همدلی و ایثار را فرا بگیرند و جاودانگی میهن اسلامی را تضمین نمایند. زنگ مهرامسال، به یاد این عزیزان چه زیبا

دوستان، یکدیگر را می‌بینند و بر اساس روایات معصومین (ع)، این دیدار موجب نشاط می‌شود. معلمان نیز با محول کردن تکالیف گروهی، به استحکام این پیوندها دامن می‌زنند و به رشد اجتماعی شاگردان کمک می‌کنند. همان‌گونه که اشاره شده است، انتظار رشد اجتماعی از طریق تکالیف فردی، حالتی یک‌بام و دپو هواست.

■ جوش و خروش حیات دوباره

تابستان، با سکون نسبی در مدارس همراه است، اما آغاز مهر، سرآغاز جوش و خروشی سازنده است. زیبایی مدرسه در پویایی و کوشش اولیای آن و حاصل تلاش‌های شاگردان است. هرآن‌چه بشر دارد و بدان افتخار می‌کند، ارمغان پیام‌آوران الهی و در مرتبه‌ی بعد، معلمان بشری است. این گروه دوم، زمانی موفق هستند که رهرو راه معلمان الهی باشند. کوشش، حتی اگر نتیجه‌ی فوری نداشته باشد، به مراتب بهتر از خفتگی و سکون است.

■ بازی‌های گروهی و رشد

اجتماعی

با توجه به افزایش خانواده‌های تک‌فرزند، مدارس فرصتی بی‌بدیل برای فعالیت‌ها و بازی‌های دسته‌جمعی فراهم می‌کنند. این فعالیت‌ها جریان‌های اجتماعی مانند همکاری و توافق و تفاهم را در

اهمیت این موضوع زمانی دوچندان می شود که بدانیم دوران کودکی، به ویژه بین ۶ تا ۱۴ سالگی، دوره ای حیاتی در رشد اسکلتی و عضلانی افراد است. بر اساس اصول پزشکی ورزشی، حمل بار بیش از توان جسمی می تواند منجر به بروز اختلالات وضعیتی ستون فقرات از جمله لوردوز کمری، کیفوز پشتی و اسکولیوز جانبی گردد. این عوارض به ویژه در دوران رشد که اسکلت بدن هنوز به ثبات نرسیده، می تواند تأثیرات غیرقابل برگشتی بر ساختار قامتی فرد بگذارد. مطالعات بین المللی (Paula et al, 2015) نشان داده اند که در بسیاری از کشورها، بیش از ۵۰٪ دانش آموزان بارهایی بیش از ۱۰٪ وزن بدن خود را حمل می کنند که خارج از محدوده مجاز توصیه شده توسط متخصصین ارتوپدی و سازمان جهانی بهداشت (WHO) است.

در ایران نیز بررسی های انجام شده توسط دفتر تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش حاکی از آن است که بیش از ۲۵ درصد از دانش آموزان دختر مقطع متوسطه اول، کوله پشتی هایی سنگین تر از استاندارد توصیه شده حمل می کنند. هم چنین، بخش قابل توجهی از این وزن اضافی مربوط به کتب کمک آموزشی غیر ضروری و وسایل شخصی زائد است که عمدتاً به دلیل عدم آگاهی خانواده ها یا فشارهای آموزشی نهادینه شده در برخی مدارس استفاده می شود.

از سوی دیگر، یافته های پژوهش های ملی نیز، نشان داده اند که بسیاری از دانش آموزان فاقد آمادگی جسمانی مطلوب هستند. به ویژه در میان دختران نوجوان که سطح فعالیت های بدنی آنان کم تر گزارش شده است. این ضعف آمادگی جسمانی، تحمل بار حتی در محدوده مجاز را نیز برای آنان دشوارتر می سازد و احتمال آسیب را افزایش می دهد.

در چنین شرایطی، آگاه سازی والدین، معلمان و مسئولان مدارس نسبت به اصول صحیح انتخاب، چیدمان و حمل کوله پشتی، می تواند گامی مؤثر در جهت پیش گیری از آسیب های جدی جسمی و ارتقاء کیفیت زندگی تحصیلی کودکان و نوجوانان باشد. هدف این مقاله، ارائه ی راهنمایی های علمی، کاربردی و مبتنی بر نتایج پژوهشی برای والدین دانش آموزان است

راهنمای جامع والدین برای انتخاب و استفاده ی صحیح از کوله پشتی دانش آموزان

مریم نادری کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی

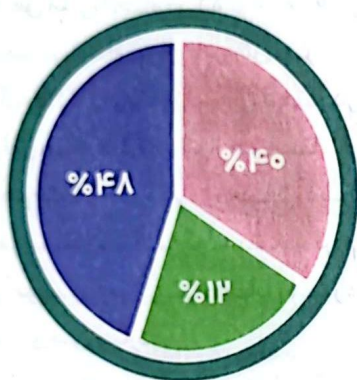
مقدمه

کوله پشتی یکی از مهم ترین و پرکاربردترین ابزارهای روزمره ی دانش آموزان محسوب می شود که نقش بسزایی در نظم بخشی به وسایل آموزشی و حمل آسان آن ها دارد. با این حال، تحقیقات گسترده در حوزه ی فیزیوتراپی، ارتوپدی و سلامت دانش آموزی نشان داده اند که اگر کوله پشتی به درستی انتخاب نشده یا به شیوه ای صحیح حمل نشود، می تواند منجر به بروز پیامدهای منفی کوتاه مدت و بلند مدت در سیستم اسکلتی عضلانی کودکان و نوجوانان شود.

- مدارس خاص و معمولی) متفاوت بوده است.
- ۲۵٪ دانش آموزان کوله هایی سنگین تر از حد مجاز حمل می کردند.
- ۴۰٪ وزن کوله ها به وسایل غیر آموزشی اختصاص دارد.
- ۵۰٪ دانش آموزان کتاب کمک آموزشی در کوله دارند.

پیامدهای جسمی و روانی

- ایجاد دردهای مزمن گردن، شانه و کمر.
- انحراف ستون فقرات و لوردوز کمری.
- خستگی، افت تمرکز و عملکرد تحصیلی ضعیف تر.

- کتاب و دفاتر آموزشی
- کتاب کمک آموزشی
- وزن کیف و وسایل شخصی

نمودار ۱- سهم محتویات کیف یا کوله ی دانش آموزان دختر متوسطه ی اول

توصیه هایی برای والدین و مدارس

- هفته ای یک بار کوله ی فرزندتان را وزن کنید.
- وسایل غیر ضروری را حذف کنید.
- از دفاتر کم برگ و سبک استفاده کنید.
- خرید کتاب های کمک آموزشی را به حداقل برسانید.
- تقاضای کثویت یا قفسه در مدرسه برای لوازم ثابت.
- آموزش نحوه ی حمل صحیح توسط مدارس صورت گیرد.

تا بتوانند با آگاهی بیش تر، از سلامت فرزندانشان خود محافظت نمایند.

ویژگی های یک کوله پشتی استاندارد

- سبک باشد و از مواد با کیفیت اما سبک ساخته شده باشد.
- بند های شانه ای پهن، نرم و اسفنج دار داشته باشد.
- بند سینه ای و بند کمری داشته باشد.
- پشتی اسفنجی و راحت داشته باشد.
- نوار های شبرنگ برای ایمنی در مسیر رفت و آمد داشته باشد.
- دارای محفظه های جداگانه برای چیدمان اصولی وسایل باشد.

نحوه ی صحیح حمل و تنظیم

کوله پشتی

- همیشه از هر دو بند شانه ای استفاده شود.
- بندها به صورت متقارن و استاندارد تنظیم شوند.
- کوله در میانه ی کمر قرار گیرد و کاملاً به پشت بچسبد.
- وسایل سنگین نزدیک پشت بدن، و وسایل سبک در جلو قرار گیرد.
- وزن کوله پشتی بیش تر از ۱۰٪ وزن بدن دانش آموز نباشد.
- در مسیرهای طولانی، استراحت و حرکات کششی انجام شود.

گزیده ای از نتایج یک پژوهش ملی در مورد

دانش آموزان دختر دوره متوسطه ی اول

در این پژوهش تعداد کل دانش آموزان دختر دوره ی تحصیلی متوسطه ی اول: ۱/۴۹۱/۱۴۷ نفر بوده است که بر اساس نمونه گیری تصادفی خوشه ای مرحله ای، ۱۵/۰۰۰ نفر از پنج استان تهران، خراسان رضوی، بوشهر، گلستان و کردستان به عنوان نمونه مورد ارزیابی قرار گرفتند و نتایج زیر حاصل گشت.

- ۸۵٪ دانش آموزان از کوله پشتی استفاده می کنند.
- میانگین وزن کوله پشتی ها ۹٪ وزن بدن بوده است.
- که این عدد بسته به نوع مدارس (شهری-روستایی و

نتیجه گیری

کوله پشتی وسیله ای ساده ولی تأثیرگذار در سلامت دانش آموزان است چراکه استفاده ی روزمره و بلندمدت آن در طول سال های تحصیل، تأثیرات عمیقی بر سلامت جسمی و حتی روانی دانش آموزان دارد. استفاده طولانی مدت از کوله پشتی های سنگین و غیراستاندارد می تواند آسیب های مزمنی در ستون فقرات و ساختار قامتی کودکان ایجاد کند که اغلب در بزرگسالی نمایان می شود.

نتایج پژوهش ملی انجام شده توسط دفتر تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش نیز، به روشنی نشان داد که ۲۵٪ از دانش آموزان دختر در مقطع متوسطه ی اول، باری سنگین تر از حد استاندارد حمل می کنند. هم چنین سهم بالای وسایل غیرضروری و کتب کمک آموزشی در سنگینی کوله پشتی، لزوم بازنگری در محتوای آموزشی و مدیریت وسایل همراه دانش آموزان را ضروری می سازد.

حل این معضل نیازمند یک تلاش هماهنگ و پیوسته بین والدین و کادر مدرسه است. والدین باید با بررسی منظم وزن کوله پشتی فرزند خود و آموزش چیدمان مناسب وسایل، نقش فعالی ایفا کنند. در مقابل، معلمان و مدیران مدارس نیز باید با برنامه ریزی آموزشی هوشمندانه، کنترل استفاده از کتب کمک آموزشی، و فراهم کردن فضای ذخیره سازی در مدرسه، بستر مناسب را برای کاهش وزن کوله ها فراهم نمایند.

در نهایت، ارتقاء آمادگی جسمانی دانش آموزان از طریق آموزش های حرکتی در درس تربیت بدنی و نظارت هفتگی مربیان سلامت بر وضعیت کوله پشتی ها، اقدامی تکمیلی و مهم برای حفظ سلامت دانش آموزان خواهد بود. ترکیب آگاهی، آموزش، سیاست گذاری آموزشی و مشارکت خانوادگی می تواند مسیر سالم تری برای نسل آینده رقم بزند.

سهم بالای وسایل غیرضروری و کتب کمک آموزشی در سنگینی کوله پشتی، لزوم بازنگری در محتوای آموزشی و مدیریت وسایل همراه دانش آموزان را ضروری می سازد.

منابع

۱. دفتر تربیت بدنی و فعالیت های ورزشی وزارت آموزش و پرورش. (۱۳۹۶). گزارش ملی «پایش وزن کیف و کوله ی دانش آموزان دختر متوسطه اول کشور». معاونت تربیت بدنی و سلامت.

2. Paula, D. et al. (2015). Assessment of backpack weight and posture in children and adolescents. *Journal of Physical Therapy Science*, 27(10), 3129-3134.

3. Koopris, G. et al. (2015). Effects of heavy schoolbags on spinal posture and load distribution in schoolchildren. *International Journal of Pediatrics*.

۴. شمس الدینی، م. و همکاران (۲۰۱۰). بررسی رابطه ی وزن کوله پشتی با دردهای ستون فقرات در دانش آموزان دبیرستانی؛ فصلنامه ی تربیت بدنی و علوم ورزشی.

۵. حسینی، ن. و همکاران (۱۳۹۱). تعیین وزن مطلوب و حداکثر مجاز کیف مدرسه برای دانش آموزان مقطع ابتدایی؛ مجله ی تحقیقات توان بخشی.

۶. طرهانی، ع. و همکاران (۱۳۸۸). پایش وزن کیف در مدارس ابتدایی خرم آباد. مجله ی توسعه ی سلامت.

۷. سازمان جهانی بهداشت:

(WHO). Guidelines on school health services and ergonomic principles for school bag design and use.

۸. راهنمای بالینی ارتوپدی کودکان - انجمن جراحان ارتوپدی آمریکا:

(AAOS). Backpack safety and spinal development in children.

نقش حیاتی والدین در

تربیت چندساحتی

صمد اسلامی مهر-مشاور

مقدمه

تربیت، فرآیندی پیچیده و هدفمند است که صرفاً به انتقال دانش یا مهارت‌های فنی محدود نمی‌شود. در دیدگاه‌های نوین علوم تربیتی، تربیت چندساحتی به عنوان پارادایمی جامع مطرح می‌شود که بر رشد متوازن و همه‌جانبه‌ی فرد در ابعاد مختلف وجودی او تأکید دارد. این رویکرد، انسان را موجودی چندبعدی (جسمانی، عقلانی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی، معنوی، زیبایی‌شناختی و...) می‌داند و معتقد است پرورش هر یک از این ابعاد برای دستیابی به یک زندگی فردی و اجتماعی سالم، پویا و معنادار ضروری است. تربیت چندساحتی فردی منعطف، مسئولیت‌پذیر، خلاق، دارای مهارت‌های ارتباطی مؤثر، دارای نظام ارزشی مستحکم و توانمند در مواجهه با مسائل زندگی پرورش می‌دهد.

ابعاد کلیدی تربیت چندساحتی و نقش والدین

۱- تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی:

این ساحت به پرورش وجدان اخلاقی، درونی‌سازی ارزش‌ها، حس معنا و هدفمندی در زندگی، و پای‌بندی به اصول معنوی می‌پردازد. نقش والدین در این حوزه شامل موارد زیر است:

• **الگودهی عملی:** رفتار والدین بزرگ‌ترین درس اخلاقی برای کودکان است. صداقت، انصاف، احترام، مسئولیت‌پذیری و نیکوکاری در عمل، تأثیری ماندگار بر فرزند دارد.

• **آشناسازی با اصول دین:** معرفی مفاهیمی مانند توحید، نبوت و معاد به شیوه‌ای ساده و متناسب با سن کودک از طریق داستان، شعر و گفت‌وگو.

• **تقویت محبت اهل بیت (ع):** انتقال عشق و ارادت

به پیامبر (ص) و ائمه (ع) از طریق بیان داستان‌های جذاب زندگی آنان و مشارکت در مراسم مذهبی.

• **آموزش تدریجی عبادات:** آموزش نماز، روزه و قرائت قرآن به شیوه‌ای جذاب، بدون اجبار و همراه با الگودهی عملی (مانند اهمیت دادن به نماز اول وقت).

۲. تربیت زیستی و بدنی

هدف این بُعد، پرورش بدنی سالم، قوی و آگاه نسبت به نیازهای بدن است. والدین با اقدامات زیر در این زمینه نقش‌آفرینی می‌کنند:

• **تأمین تغذیه‌ی سالم:** ارائه وعده‌های غذایی متعادل و غنی از مواد مغذی و محدود کردن مصرف فست‌فود، قند و نمک.

• **تشویق به فعالیت بدنی:** ترغیب به ورزش منظم و همراهی با فرزند در فعالیت‌هایی مانند دوچرخه‌سواری و شنا.

• **آموزش بهداشت فردی:** آموزش مستمر اصولی مانند مسواک زدن و شستن دست‌ها.

• **نظارت بر سلامت:** پی‌گیری معاینات دوره‌ای، واکسیناسیون و توجه به نشانه‌های بیماری.

۳. تربیت اجتماعی و سیاسی

این ساحت به پرورش فردی اجتماعی، دارای مهارت‌های ارتباطی مؤثر، همدل، مسئول و دارای هوش هیجانی بالا می‌پردازد. نقش والدین شامل موارد زیر است:

• **الگوسازی روابط سالم:** نشان دادن نحوه گفت‌وگو، استدلال و حل اختلاف نظر با احترام در درون خانواده؛

• **تقویت مهارت‌های ارتباطی:** تشویق به تعامل با همسالان و بزرگسالان و آموزش مهارت‌های دوست‌یابی.

• **آموزش مسئولیت‌پذیری اجتماعی:** ترغیب به مشارکت در کارهای خیریه، توجه به محیط زیست و رعایت حقوق دیگران.

• **تقویت حس تعلق ملی و شهروندی:** معرفی نمادها و مناسبت‌های ملی و آموزش حقوق و تکالیف شهروندی.

• **پرورش تفکر انتقادی:** تحلیل اخبار و رویدادهای اجتماعی به زبان ساده و تشویق به پرسشگری و نقد سازنده.

انجمن های اولیا و مربیان مدارس

می توانند با اقدامات زیر به این هدف دست یابند:

- ایجاد محیطی غنی از محرک های زیبایی: استفاده از رنگ های هماهنگ، آثار هنری و فضای منظم در خانه.

- فراهم کردن ابزارهای هنری: در دسترس قرار دادن موادی مانند مداد رنگی، کاغذ و گل رس.
- بازدید از مکان های فرهنگی: بردن فرزند به موزه، گالری هنری، تئاتر و گردش در طبیعت.
- تشویق به خلق هنر: اختصاص زمان منظم برای نقاشی، کاردستی و موسیقی، و تأکید بر ارزش فرآیند خلاقیت، نه صرفاً نتیجه ی نهایی.

جمع بندی

تربیت چندساحتی، ضرورت عصر حاضر برای پرورش انسان های بالغ، توانمند و سازگار است. والدین در کانون این فرآیند قرار داشته و نقش آن ها به عنوان الگو، راهنما، حامی و فراهم آورنده ی محیط رشد، حیاتی و غیرقابل جایگزین است. موفقیت در این امر خطیر، مستلزم آگاهی، تعهد، صبر و همکاری مستمر والدین است. آنان با تبدیل زندگی روزمره به آزمایشگاهی برای یادگیری و با الگودهی عملی، سنگ بنای شخصیتی متعادل و جامع را در فرزندانشان خود می گذارند.

منابع

- مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلام ایران
- شکوهی، غلامحسین. (۱۳۹۹): تعلیم و تربیت و مراحل آن. انتشارات آستان قدس رضوی.
- شرفی، محمدرضا. (۱۴۰۰): جوان و نیروی چهارم زندگی (نگاهی به ابعاد تربیت). انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- پارسا، محمد. (۱۳۹۸): روان شناسی رشد کودک و نوجوان. انتشارات سخن.
- قائمی، علی. (۱۳۹۷): خانواده و تربیت کودک. انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- برک، لورا. (۱۳۹۹): روان شناسی رشد (از نوجوانی تا پایان زندگی) (ترجمه یحیی سید محمدی). جلد های ۱ و ۲. انتشارات ارسباران.

• **ترغیب به مشارکت مدنی:** معرفی نهادهای مدنی و سیاسی، و تأکید بر اهمیت مشارکت آگاهانه و مسئولانه.

۴. تربیت اقتصادی و حرفه ای

- هدف، پرورش نگرش مثبت به کار، مسئولیت پذیری مالی و کشف مسیرهای شغلی آینده است. والدین از طریق این راهکارها نقش خود را ایفا می کنند:
- کشف استعدادها و علایق: توجه به بازی ها و فعالیت های مورد علاقه ی فرزند، و فراهم کردن فرصت تجربه های متنوع.
- آموزش مفاهیم پایه ی مالی: آموزش مدیریت پول توجیبی، تفاوت «نیاز» و «خواسته» و تشویق به پس انداز هدفمند.

• **پرورش روحیه ی کار و مسئولیت پذیری:** واگذاری کارهای متناسب با سن در خانه و قدردانی از تلاش های فرزند.

• **الگوسازی نگرش مثبت به کار:** نشان دادن اهمیت کار به عنوان راهی برای خدمت، خلاقیت و مفید بودن.

۵. تربیت علمی و فناوری

این بعد به پرورش نسلی پژوهشگر، خلاق و منتقد می پردازد. نقش والدین در این حوزه حیاتی است:

- **ایجاد محیط پرسشگری:** تشویق کودک به سؤال کردن و آزمایش ایده ها، و پذیرش اشتباهات به عنوان بخشی از یادگیری.

• **فراهم کردن منابع:** دسترسی به کتاب های علمی، ابزارهای آموزشی و اپلیکیشن های مفید.

• **همراهی در یادگیری:** مشارکت در پروژه های علمی ساده و بازدید از موزه ها و مراکز علمی.

• **مدیریت فناوری:** تنظیم زمان استفاده از ابزارهای دیجیتال و آموزش امنیت در فضای مجازی.

• **تقویت تفکر نقاد:** تحلیل اخبار علمی با کودک و مقایسه ی منابع اطلاعاتی.

۶. تربیت زیبایی شناختی و هنری

هدف این ساحت، پرورش حس زیبایی شناسی، خلاقیت و توانایی لذت بردن از هنر است. والدین

به خود اختصاص داده و نه تنها سال‌های آینده، بلکه همیشه‌ی تاریخ، از آن به عنوان یکی از گردنه‌های مهم زندگی انسانی، یاد خواهد شد.

در تفسیر و تبیین ابعاد گوناگون این جنگ سخن‌های بسیار گفته شده و گفته خواهد شد. درباره‌ی این جنگ و این دفاع مقدس، دیدگاه‌های گوناگونی مطرح شده و در آینده نیز مطرح خواهد شد لکن آنچه که در این نوشته به آن خواهیم پرداخت، تبیین الهی و اسلامی آن است. بیم آن می‌رود که تبیین‌ها و تفاسیری که بانگاه‌های سکولار و دین ناوابسته و نیز نگاه

های غربی و صهیونیستی و حتی نگاه‌های ملی‌گرایانه، از این جنگ انجام بگیرد، واقعیت الهی و معنوی آن را کمرنگ کرده و به تدریج به فراموشی ببرد. تعلیم و تربیت، چه در خانه و چه در مدرسه، باید نگاه الهی و اسلامی به واقعیت این جنگ را به فرزندان و آینده‌سازان منتقل کند. می‌باید نقش خداوند قادر متعال، در این جنگ نقش اول باشد. این جنگ پرده‌ای از پرده‌های نمایش الهی است که در صحنه‌هایی چون نجات کشتی نوح، گلستان شدن آتش بر ابراهیم، غرق شدن فرعون و سپاهیان‌ش، جنگ بدر و احد و خیبر و نیز واقعه کربلا، در عرصه‌ی دنیا به تماشای خلایق گذاشته شده است. همان گونه که وقایعی چون پیروزی انقلاب اسلامی، شکست آمریکا در صحرای طبس، شکست کودتای نوژه، توطئه‌های متعدد آشوب و براندازی در کشور، در سال‌های متمادی، صحنه‌هایی از اراده‌ی خدایی برای محافظت از این کشور و این نظام را متجلی کرده

موقتاً نجات داد. این جنگ به جنگ ۱۲ روزه مشهور شد.

این جنگ نه تنها در طول دوازده روز، بلکه تا مدت‌های زیادی فضای گفتمان نظامی، سیاسی، فرهنگی و رسانه‌ای منطقه و حتی جهان را درگیر مباحث بسیار طولانی کرده و خواهد کرد. این جنگ تحمیلی که با رهبری حکیم و فرزانه حضرت آیت الله سیدعلی خامنه‌ای با دفاعی معجزه آسا و خروجی سرافرازانه و قدرتمندانه پایان یافت، فصل نوینی را در تاریخ جهان رقم زد؛ و آن چه بعد از این اتفاق بیفتد، اهمیت و جایگاه آن را نه تنها تنزل نخواهد داد که پیوسته بر اهمیت آن خواهد افزود. این جنگ، پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری حضرت آیت الله روح الله موسوی خمینی، در بهمن ۱۳۵۷، تأثیرگذارترین واقعه‌ای است که ایران در تاریخ جهان رقم زده است. بحث در باره‌ی این جنگ، بخش جدائی‌ناپذیری از تاریخ جهان را

خدا با ما است...

(بخش نخست)

تفسیری الهی بر دفاع مقدس در مقابل دشمن صهیونی
- دکتر علی اصغر احمدی
عضو هیأت علمی دانشگاه تهران
در سحرگاه روز جمعه بیست و سوم خرداد ۱۴۰۴، رژیم ساختگی و جعلی اسرائیل، حمله‌ی بسیار گسترده‌ای را به کشور بزرگ ایران آغاز کرد. این جنگ دوازده روز طول کشید و در روز دوشنبه دوم تیرماه ۱۴۰۴، دونالد ترامپ رئیس‌جمهور ایالات متحده، با ظاهری صلح‌جویانه، تقاضای آتش بس کرده و جنگ به شکل آتش‌بسی موقت، پایان یافت. او با این کار، که با ظاهری کدخدانسانه ابراز کرد، هم نیابتی خود بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی، را از گردآب مهلیک،

بود، در این جانیز چنین نمایشی به کارگردانی الهی و بارهبری حقیقی امام زمان (عج) و نایب او به منصفی ظهور رسید.

طرحی که بر اساس آن، اسرائیل دست به این جنایت زد، نقشه ای بسیار گسترده و فراگیر بود و هدف اصلی آن براندازی نظام جمهوری اسلامی و به دنبال آن تجزیه ی ایران به کشورهای کوچک و ضعیف بود. نقشه ی این جنگ به لحاظ تاریخی، از یک سو بر تجاربی استوار بود که دشمنان ایران و در رأس آن آمریکا، در بازه ی چهل و شش ساله ی انقلاب اسلامی کسب کرده بودند، و از جوانب دیگر، متکی بود بر اطلاعات و امکانات مادی و انسانی بسیار گسترده و هماهنگی های دقیقی که بین تمامی این امکانات انجام شده بود. تمامی مخالفین جمهوری اسلامی، در داخل و خارج ایران، تمامی جاسوسانی که کشورهای مختلف در ایران داشتند، عمده های ارزان و گران قیمت ایرانی و خارجی، نیروهای سلفی که قرار بود از برخی کشورهای همسایه وارد ایران شوند، انواع مهمات و ریزپرنده های جنگی، و بسیاری امکانات دیگر، حداقل در طول دو سال فراهم آمده بودند که به محض آغاز حمله ی اسرائیل، تمامی آن ها در مراحل مختلف به کار گرفته شده و تمامی کشور را به یک جهنم گسترده تبدیل کنند. در پیش بینی های آنان، کشتار پنج شش میلیون ایرانی، به عنوان یکی از بخش های آن نقشه ی شوم در نظر گرفته شده بود. نابودی تمامی زیرساخت های نظامی، اقتصادی،

فرهنگی و علمی، بخش هایی از این عملیات بود. در صورت موفقیت این عملیات، قرار بود از ایران و ایرانی، چیزی جز یک نام باقی نماند. این عملیات بر اساس مطالعات و برنامه ریزی های بسیار وسیع و گسترده و دقیق طراحی شده بود. این نقشه، که در اصل در پنتاگون طراحی شده بود، مجریان اصلی آن یعنی نتانیاهو و ترامپ را به چنان اطمینانی رسانده بود که معتقد شده بودند طی بیست و چهار ساعت و یا حداکثر ظرف دو یا سه روز ضربه ی اصلی به تمامی ستونهای اصلی نظام وارد آمده و در روزهای بعد از آن در خلاء هر گونه نظام حاکمیتی در ایران، سایر بخش های ویرانگر نقشه ی آنان به ثمر می نشست. این نقشه ی گسترده، طراحان و مجریان آن را تا جایی مغرور کرد، که با اطمینان صد درصدی، دست به این اقدام ابلهانه زدند. ولی در عمل، اتفاق دیگری رقم خورد.

تمامی این نقشه ها و تدارکات با اراده و مکر الهی در کمتر از بیست و چهار ساعت، نیست و نابود شده و صحنه ی نابودی ایران و جمهوری اسلامی، به شکل آتشی گسترده، دامن رژیم صهیونیستی را در سراسر سرزمین های اشغالی، شعله ور ساخت. همان گونه که اراده ی الهی، تلی از هیزم را که برای به آتش کشیدن ابراهیم تدارک دیده شده بود، به گلستانی بدل کرد، آتش صهیونیستی و آمریکایی را نیز به گلستانی برای ایران و ایرانی بدل کرد. از آن تاریخ ایرانیان از سراسر دنیا، واکنش های تحسین برانگیز مردم را در جای جای

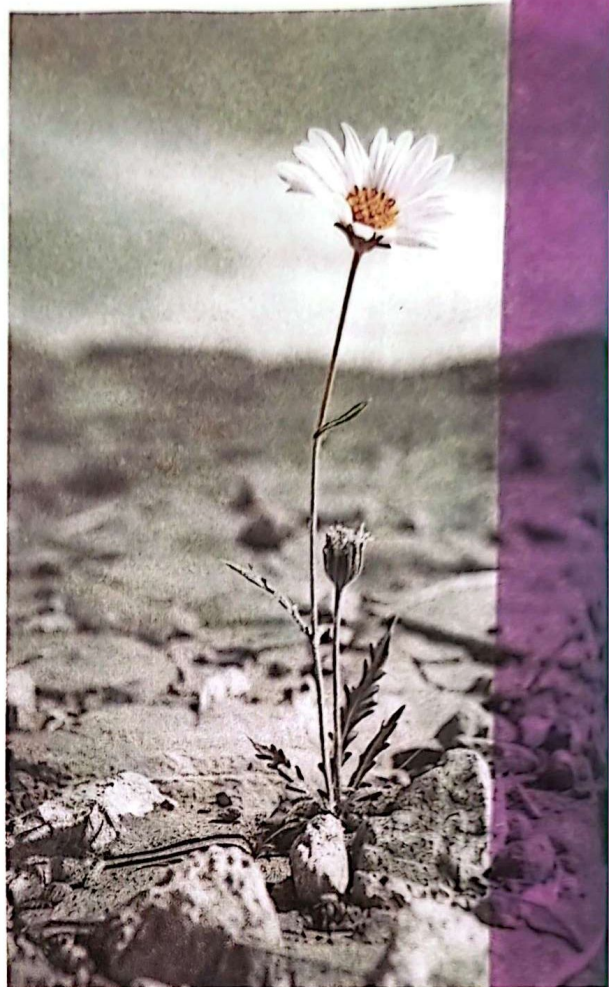
این جهان گزارش میکنند. بعد از چهل و شش سال سم پاشی در مورد ایران، تشییع و ایرانی در رسانه های استکباری، همانا خداوند به شکل معجزه آسایی نام ایران، ایرانی، جمهوری اسلامی و رهبر فرزانه آن را به شکل نمادی از قدرت، شجاعت، ظلم ستیزی، یکدلی و وطن دوستی، بدل کرد. مکر الهی، نقشه ی شوم استکبار جهانی و صهیونیزم جنایت کار را بر باد داده و به جای آن قدرت و صلابت ایران و اسلام را جای گزین کرد؛ مگری که به هیچ شکلی با تدبیرهای انسانی قابل انجام نبود. این جنگ یک معجزه ی الهی بود. هرکس آن را در قالب مفاهیمی غیر از مفاهیم دینی و معنوی و الهی و اسلامی تفسیر کند، نه تنها به اصل این واقعیت خیانت کرده که در عین حال نشان داده است که از درک حقایق نیز به شدت دور است. نویسندگان در این نوشته، تلاش کرده است وجوه محدودی از این دفاع مقدس که جز با نگاه توحیدی نمی توان آن را درک و تفسیر کرد. مورد بررسی قرار داده است. این مقاله، مقدمه ای است بر تفسیر تفصیلی و مستند بر واقعیت گسترده ی این جنگ. این جنگ را هر چند که دشمن استکباری و صهیونیستی آتشش را بر افروخت، لیکن شعله های آن را نقشه الهی به جان آتش افروزان آن انداخت و هنوز دامن کشی این شعله ها به پایان نرسیده است. باید منتظر بود و مترصد، و دید که نقشه و مکر الهی، آن را چگونه به پایان خواهد رساند.

سراسری، وگوبنده و همه جانبه انجام شد. در همان ساعات اول، رئیس ستاد ارتش سرلشکر محمد باقری، فرماندهی سپاه پاسداران سردار حسین سلامی، فرماندهی هوافضای سپاه، سردار امیرعلی حاجی زاده و فرمانده قرارگاه خاتم سردار رشید و دانشمندان دانش هسته‌ای، چون دکتر فریدون عباسی و دکتر محمد مهدی طهرانچی و بسیاری دیگر از مهره‌های شاخص نظامی و دانش هسته‌ای ایران، در خانه‌های خود ترور شدند. این آغازی بود برای بمباران گسترده و سراسری نقاط حساس ایران اسلامی. این یک آغاز بود و قرار بود به دنبال آن انواع طرح‌های تکمیلی به اجرا گذاشته و تمامی ایران و ملت آن به آتش کشیده شوند؛ آتشی بزرگ و بی پایان. برای درک بهتر بخشی از این نقشه‌ی بزرگ، بهتر است چکیده‌ی کوتاهی از مصاحبه‌ی ژنرال مکنزی فرمانده سابق ارتش آمریکا در خاورمیانه با CNN را بخوانیم. گزارش مفصل تر آن را می‌توانید، در پیوست بخوانید:

"این عملیات ترکیبی بود و برنامه‌ی آن در پنتاگون تصویب شده بود. تمرین آن، سال قبل مشترکاً در آمریکا و یونان با همکاری ناتو و کشورهای عربی (امارات، قطر، اردن) انجام شد. اسرائیل تنها پیمانکار ما در این حمله‌ی ترکیبی بود! در این حمله علاوه بر ناتو، کشورهای آمریکا، اسرائیل، اردن، عربستان، امارات، قطر، آذربایجان، عراق و پاکستان همکاری داشتند! همچنین مجاهدین خلق، مسلحین افغانستان، گروه‌های سلفی در عراق، سوریه، آذربایجان، پاکستان و افغانستان، با هم علیه ایران متحد شده بودند و هدفشان سرنگونی ایران بود، اما شکست خوردند!"

دفع چنین توطئه‌ای جز با اراده‌ی خداوند متعال که از آستین جمهوری اسلامی ایران بیرون آمده بود، امکان پذیر نبود. این شکست در مقایسه با شکست تهاجم آمریکا در صحرای طبس، شکستی بسیار بزرگ و بسیار عظیم بود. همان گونه که در واقع‌های طبس، اراده‌ی الهی آن را خنثی کرده و آن را به روی مهاجمین برگرداند، در اینجا نیز این بلای عظیم با مدد الهی دفع و تبدیل به چیزی متفاوت از همه‌ی نقشه‌ها شد.

دلیل قرانی این موهبت، در آیه‌ی ۶۴ سوره‌ی مائده آمده است. در این آیه که گلاذر مورد یهود و کج فهمی و

نشانه‌های الهی در جنگ دوازده روزه

شواهد بسیاری دلالت بر الهی بودن این جنگ دارد؛ مهم‌ترین این شواهد عبارت‌اند از:

۱- بلایی بزرگ که خداوند آن را دفع کرد- این جنگ، بلایی بسیار بزرگ بود که کسی جز خداوند قادر به دفع آن نبود. این توطئه، حاصل سالها تلاش جبهه‌ی شیطانی و در رأس آن آمریکا بود که در آن، تمام توان و حيله‌های خود را جمع کرده بودند تا جمهوری اسلامی ایران و ایران را نابود کنند. در اصل این جنگ، طرحی بود که از ترس نابود شدن اسرائیل، در یک اقدام پیش‌دستانه، آن را بر روی ایران متمرکز کرده بودند. شروع این جنگ با یک حمله‌ی رعدآسا، غافل‌گیرکننده،

تلاش برای فساد آنان در زمین است، چنین آمده:

.....كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ [۶۴]

"هر زمان [یهودیان در برابر شما] آتش جنگی افروختند، خداوند آن را خاموش ساخت؛ [یهودیان] برای فساد در زمین، تلاش می‌کنند؛ و خداوند، مفسدان را دوست ندارد."

هوش مصنوعی این آیه را این‌گونه توضیح می‌دهد: جمله ی "كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ" آیه ۶۴ سوره ی مائده در قرآن کریم است. این آیه به این معناست که هرگاه یهودیان آتش جنگی را برافروختند، خداوند آن را خاموش ساخت. در واقع این آیه اشاره به این دارد که خداوند همواره مفسدان و کسانی که به دنبال ایجاد فتنه و فساد هستند را ناکام می‌گذارد و آتش جنگی که آن‌ها برافروخته‌اند را خاموش می‌کند. نسبت دادن اطفای حریق یهودیان به خداوند، یک ظرافت و یک موهبت ویژه را نشان می‌دهد. خداوند در این آیه می‌فرماید که خود او، آتش جنگ یهودیان را خاموش می‌کند. در اینجا، انسان مؤمن باید به خود ببالد و خود را مشمول مستقیم رحمت و لطف الهی بداند که خدای او، بلا را از او باز می‌دارد. آیا نباید ایرانیان و تمامی مؤمنین جهان، ایام دفع بلای بزرگ یهودیان از سر مؤمنان توسط خود خداوند، یعنی جنگ ۱۲ روزه را، جزو ایام الله به شمار آورده و به آن مسرور باشند؟ این ایام و بعد از آن باید مانند پیروزی جنگ خیبر، بخش سرفرازانه، سرور انگیز و غرور آفرین تاریخ اسلام و ایران به شمار آید. در این جای یادآوری جمله ی گهربار سید عبدالملک بدرالدین الحوثی، رهبر شجاع یمن، بسیار مناسب است که گفت: "وقتی دریا باتوست، هوا باتوست، خشکی باتوست، نفت باتوست، پول باتوست، مزدوران باتو هستند، آمریکا و انگلیس و فرانسه و اتحاد کشورهای عربی باتو هستند، اما پیروز نمی‌شوی، یقین بدان که خدا باتو نیست."

۲- فتنه ای که به ضد خود بدل شد- آن توطئه ی بزرگ، با اراده ی الهی تبدیل به ضد خود شد. این که طرحی موفق نشود، با این که تبدیل به ضد خود شود، دو مقوله ی جداست. این که آتشی که برای

سوزاندن ابراهیم تدارک دیده شده بود، خاموش شود، با این که آن آتش تبدیل به گلستان شود، دو موضوع متفاوت است. در این جنگ، نه تنها نقشه ی شوم تمامی جبهه کفر و استکبار جهانی، نقش بر آب شد، بلکه با تبدیل شدن به ضد خود، معجزه های الهی رقم خورد.

اولین هدف جنگ سرنگونی نظام جمهوری اسلامی ایران و بعد از آن تجزیه ی ایران و سپردن زمام هر بخش از آن، به دست یکی از نوکران آمریکا و اسرائیل از جمله سلطنت طلبها، مجاهدین خلق، انواع گروه های تکفیری و سلفی، وطن فروشانی که در قالب اقوام مختلف مشغول معامله بر سر ایران بودند، به گونه ای که یکی از نکاتی که تحلیلگران جنگ دوازده روزه و بعد از آن یاد آور شدند، همانا تقویت مواضع جمهوری اسلامی، بعد از یورش اسرائیل به ایران بود. مصی (معصومه ی) علی نژاد، که از بازیگران مضحک عرصه ی براندازی در خارج از کشور بود، اظهار داشت که این جنگ، جریان براندازی را بیست سال به عقب برد. به این ترتیب بود که توطئه ی براندازی نه تنها به اراده ی الهی نقش بر آب شد، بلکه تبدیل به یک همدلی گسترده ی مردمی، ایستادگی در مقابل دشمن و تقویت مواضع انقلاب و پشتیبانی گسترده از مواضع رهبر انقلاب شد. در این جریان کلماتی چون وطن و ایران، به اشکال گوناگون جان گرفت و حتی سرودهای ایرانی با نوحه های عاشورایی در هم آمیخت و نواهای نو و جدیدی به فرهنگ ایرانی اضافه نمود. این واقعیت تنها در مرزهای ایران محصور نماند بلکه تحولی جهانی در این باره اتفاق افتاد. موشک ایرانی در نواحی (Iranian missiles) در زبان انگلیسی ورد زبانها شد. آهنگ "بوم بوم تلاویو"، به سرعت به عنوان یک آهنگ مسرت بخش، ترند شد.

نمی توان این تحول و تبدیل بزرگ را جز به خداوند، به کس دیگری نسبت داد. اوست که مُبَدِّل است، از جمله، مُبَدِّل السَّيِّئَاتِ الْحَسَنَاتِ است. اوست که بدی ها را بر می دارد و به جای آن خوبی ها را می نشاند. این تبدیل جز به اراده ی الهی امکان پذیر نیست.

ادامه دارد...

مهم ترین نشانه های هشداردهنده برای پیش گیری از آسیب های روانی- اجتماعی فرزندان چه نکاتی است؟

والدین باید نسبت به تغییرات ناگهانی در رفتار فرزندان خود هوشیار باشند. نشانه هایی مانند مشکلات خواب یا اشتها، بی حوصلگی مداوم، کج خلقی غیر معمول، یا کاهش شدید علاقه به فعالیت هایی که قبلاً برای شان لذت بخش بوده، می تواند نشان دهنده ی مشکل در تطبیق با شرایط جدید باشد. در چنین مواردی، مشاوره با یک متخصص می تواند بسیار راهگشا باشد.

برای کاهش استرس و اضطراب دانش آموزان در شروع سال تحصیلی، چه پیشنهاد و توصیه ای برای والدین دارید؟

تکنیک های ساده ی آرام سازی مانند تنفس عمیق یا مدیتیشن کوتاه را به فرزندان خود آموزش دهند.

فضای خانه را به محیطی آرام، قابل پیش بینی و حمایت گر تبدیل کنند.

با اختصاص دادن زمان هایی برای تفریح، بازی و استراحت در کنار درس، به مدیریت فشارها کمک کنند.

به جای تمرکز صرف بر نتیجه ی نهایی، تلاش و پیشرفت های کوچک فرزندان را تشویق و تحسین کنند تا اعتماد به نفس آن ها تقویت شود.

پیشنهاد شما برای تقویت ارتباط مؤثر با فرزندان چیست؟

برقراری یک کانال ارتباطی باز

از نگاه شما مهم ترین چالش های عمومی شروع سال تحصیلی چیست؟

وراهکارهای سازگاری با این مرحله را چه می دانید؟

شایع ترین چالش های روانشناختی در شروع سال تحصیلی، شامل اضطراب جدایی، استرس ناشی از تغییر محیط (به ویژه برای پایه های جدید)، موفقیت تحصیلی و نگرانی از برقراری روابط اجتماعی است.

والدین برای کمک به سازگاری فرزندان، می توانند:

یک روال منظم روزانه (روتین) برای خواب، بیداری، و مطالعه در خانه ایجاد کنند.

در برنامه ریزی برای روزهای مدرسه به فرزندان خود کمک کنند.

آن ها را به مشارکت در فعالیت های فوق برنامه و گروهی تشویق نمایند تا بتوانند ارتباطات اجتماعی مثبتی برقرار کنند.

با مشاوران پیوند همراه باشید...

نگو با خانم فرشته عباسی

مقدمه

آغاز سال تحصیلی جدید، همیشه با هیجان و انتظارات تازمای همراه است، اما می تواند برای برخی دانش آموزان به خانواده هایشان چالش برانگیز باشد. در این گفت و گو با خانم فرشته عباسی، مشاور مراکز خانواده ی پیوند (شهرستان های استان تهران)، به بررسی رایج ترین دغدغه های والدین و ارائه ی راهکارهای عملی برای تبدیل این دوره گذار به تجربه ای مثبت و سازنده می پردازیم.

با همدلی، درک و حمایت، می‌توانید این فصل جدید را به تجربه‌ای رشد‌دهنده و مثبت برای تمام اعضای خانواده تبدیل کنید.

دانش‌آموزان بیش‌تر مشاهده شده است، هوشیاری و حمایت عاطفی والدین اولین قدم مهم در پیش‌گیری و مقابله با این مسائل است.

در قبال پدیده قلدری (Bullying) هوشیار باشید. در صورت مشاهده‌ی هرگونه تغییر ناگهانی در رفتار فرزند، که ممکن است نشانه‌ی آزار باشد، بلافاصله با معلم، مشاور مدرسه و خود فرزند گفت‌وگو کنید. به فرزند خود مهارت‌های "نه" گفتن و گزارش دادن را آموزش دهید.

سخن پایانی شما برای والدین چیست؟

به‌خاطر داشته‌باشید که مهم‌ترین عامل در پشت سر گذاشتن موفقیت آمیز چالش‌های آغاز سال تحصیلی، ارتباط صمیمانه، حفظ آرامش و انعطاف‌پذیری در خانواده است. با همدلی، درک و حمایت، می‌توانید این فصل جدید را به تجربه‌ای رشد‌دهنده و مثبت برای تمام اعضای خانواده تبدیل کنید.

در ایجاد یک محیط مطالعه ثابت، ساکت و به‌دور از عوامل حواس‌پرتی، نقش داشته باشید.

با همکاری یکدیگر یک برنامه‌ی مطالعه‌ی متعادل که زمان استراحت و تفریح در آن گنجانده شده است، تهیه کنید.

روش‌های حمایت اجتماعی و نقش والدین در تحقق آن‌ها چیست؟

فرزندان خود را به شرکت در فعالیت‌های گروهی مدرسه ترغیب کنید تا بتوانند روابط سالمی با همسالان خود بسازند.

مشارکت شما در جلسات مدرسه و فعالیت‌های اولیاء و مربیان این پیام مهم را به فرزندتان می‌دهد که آموزش او برای شما اهمیت دارد و احساس تعلق و امنیت او را تقویت می‌کند.

در مواجهه با مشکلات خاص، والدین چگونه اقدام نمایند؟

در سال‌های اخیر، افزایش موارد اضطراب و افسردگی در بین

و بدون قضاوت، کلید اصلی درک احساسات و نگرانی‌های فرزندان است.

گوش دادن فعال داشته باشید و از پرسش‌های باز (سوالاتی که با "چگونه" و "چرا" شروع می‌شوند) استفاده کنید.

زمان‌های مشخصی مانند هنگام صرف شام یا پیش از خواب را برای گفت‌وگو درباره اتفاقات روز و احساسات اختصاص دهید.

به فرزندتان خود اطمینان دهید که می‌تواند بدون ترس از سرزنش یا قضاوت، هر موضوعی را با شما در میان بگذارد.

برای ایجاد انگیزه و عادات مطالعه مؤثر برای فرزندان چه روش‌هایی را توصیه می‌کنید؟

به جای اهداف بزرگ و دور دست، کمک به فرزند برای تعیین اهداف کوچک، قابل دستیابی و کوتاه‌مدت می‌تواند انگیزه‌ی او را افزایش دهد.

دراهدای محبت به

نوجوانان و جوانان شرایط

زیرارعايت كنيد:

دکتر حسنعلی میرزابیگی - استاد دانشگاه و مدرس آموزش خانواده

معقولى داشته باشد با مخالفت غیرمنطقی شماروبرو و در نتیجه دچار تعارض شود.

در محبت کردن به دختران، پدران توجه داشته باشند که محبت شما برای دخترتان یک نیاز ضروری و واجب است و قطع کردن آن و هرگونه بی توجهی به او ممکن است جبران ناپذیر باشد.

در محبت کردن به پسران، مادران توجه داشته باشند محبت شما واقعاً ارزشمند است و خلأ عاطفی را می تواند چنان جبران کند که پسر شما در جوانی در دام گرفتار نشود.

اگر به هر دلیلی فرزند خود را تنبیه کرده اید و بعد پشیمان شده اید بلافاصله سیل محبت را به سوی او روانه نکنید و ابراز محبت شما باید به تدریج و هدفمند باشد.

از همه ی روش های ابراز محبت استفاده کنید، مثلاً درک کردن، گوش کردن، بوسیدن، هدیه دادن، مدافع بودن. کاری کنید که نتیجه ی محبت نصیب خودتان هم بشود؛ مثلاً، سرمایه گذاری برای تحصیل یک محبت است و اگر فرزند شما موفق بشود شما هم خوش حال می شوید. شیوه ی محبت کردن به پسر و دختر با هم تفاوت دارد؛ پسرها بیشتر به کلیات توجه دارند و دخترها بیشتر به جزئیات. در کنار محبت کردن اشتباه نکنید. مثلاً به دخترتان بگویید دختر خوبی باش و یا اینکه دست در موهای پسران کنید.

هیچ وقت به خاطر محبت، بین فرزندان خود تبعیض قائل نشوید که این کار مخرب ترین نوع رفتارهاست. در نهایت به حدیث پیامبر بزرگوار اسلام (ص) اشاره می کنم که می فرمایند: به کودکان و نوباوگان محبت کنید و رحمت خود را شامل حال آنها گردانید.

هیچ گاه به دلیل اینکه فرزندان نتوانسته خواسته های شما را برآورده سازد محبت خود را کم نکنید. محبت شما باید به تدریج و هدفمند باشد. از همه روش های ابراز محبت استفاده کنید مثلاً درک کردن، گوش کردن، بوسیدن، هدیه دادن، مدافع بودن.

محبت ها صادقانه و همیشگی باشد، او احساس کند به خاطر این که فرزند شما هست پیوسته دوستش دارید و محبت شما حق اوست.

اگر زمانی حوصله ندارد به پای او نیپیچید که بخواهید محبت کنید و در ابراز محبت هرگز با هم معامله نکنید.

در عین محبت کردن، قاطعیت و جدیت خود را از دست ندهید، یعنی محبت کردن راهی برای سوء استفاده او از شما نباشد.

بگذارید محبت قدر و منزلت و ارزش داشته باشد یعنی آن قدر زیاد نباشد که بود و نبودش یکی باشد. محبت را با ضد محبت قاطی نکنید، چون تعارض ایجاد می کند؛ مثلاً وقتی دختر شما یک فنجان چای آورد بگویید او یک فرشته است؛ ولی اگر فنجان چای از دستش افتاد بگویید مگه کوری؟! این رفتارها تعارض گونه هستند.

هیچ گاه به دلیل اینکه فرزندان نتوانسته خواسته های شما را برآورده سازد محبت خود را کم نکنید؛ مثل اینکه نمره ی او کم شود، محبت شما نیز نباید مانند مایع دماسنج کم و زیاد شود.

در محبت کردن، شما پدر و مادر، با هم همگام و همسو باشید. نکند پسر یا دختر شما در منزل میان دوست و دشمن قرار گیرد، یعنی یکی از شما با او دشمن باشد و دیگری با او دوست باشد.

سعی کنید محبت شما فقط زبانی نباشد، بلکه با عمل خود نشان دهید که محبت شما درونی و عمیق و واقعی است؛ مثلاً اگر هر روز قربان صدقه ی پسران می روید و در روز صد بار جمله قربانت بروم را از شما می شنود، چنین نباشد که وقتی از شما درخواست

بسته‌ی مشاوره‌ای مهر ماه

تهیه کننده گوهر باقر پورنجف آباد

مهر ماه با وجود زیبایی های فصل پاییز، برای بسیاری از اولیا و دانش آموزان همراه با چالش های روانی - رفتاری ویژه ای است.

کلیدی ترین مشکلات و راهکارهای علمی برای خانواده ها

اختلال در الگوی خواب و بیداری

چالش:

- مقاومت در برابر زود خوابیدن (به ویژه پس از تعطیلات تابستانه)
- دشواری بیدار شدن صبحگاهی و کسالت روزانه
- راهکار طلایی:
 - قانون ۱۵ دقیقه، هر ۳ روز، ساعت خواب را ۱۵ دقیقه به جلو بکشید
 - محدود کردن نور آبی وسایل الکترونیک (گوشی، تبلت، لپ تاپ، تلویزیون) ۲ ساعت قبل از خواب
 - زمان مشخص شده برای خواب به همه اعضای خانواده از قبل اعلام شود و همگی برای خواب با هم اقدام کنند.

مقاومت در برابر برنامه ریزی درسی

چالش:

- امتناع از شروع تکالیف یا مطالعه
- کاهش انگیزه پس از فضای آزاد تابستان
- راهکار عملی:
 - استفاده از این تکنیک (۲۵ دقیقه مطالعه + ۵ دقیقه استراحت)
 - طراحی جدول برنامه ریزی بصری با برجسب های رنگی و جایزه های کوچک (مثال: ۱ ساعت بازی پس از اتمام تکالیف)
 - همراهی با فرزندان و کمک به آن ها در ماه اول سال تحصیلی

اضطراب جدایی (به ویژه در پایه های اول و پیش دبستانی)

نشانه های هشدار:

- گریه های طولانی، دل درد صبحگاهی، چسبیدن به والدین در مدرسه
- راهکار فوری:
 - اسباب بازی انتقالی: دادن یک شیء کوچک از خانه به کودک (دستمال، عکس)
 - خدا حافظی کوتاه: بدون طولانی کردن فرایند جدایی در مدرسه

نکته طلایی برای اولیا در شروع سال تحصیلی

۱ پذیرش دوره تطبیق: ۴ هفته اول را «فاز تنظیم» بدانید و فشار را کاهش دهید.

۲ همدلی غیرشرطی: به جای نصیحت بگویید: «می دانم سخت است، اما با هم راه حل پیدا می کنیم»

۳ الگوسازی مثبت: خودتان کتاب بخوانید یا برنامه ریزی کنید تا الگوی عملی باشید.

۴ هماهنگی با مدرسه: در ماه اول حتماً جلسه با معلم/مشاور داشته باشید.

چه زمانی نیاز به مداخله تخصصی است؟

اگر پس از ۶ هفته این نشانه‌ها باقی بمانند به مراکز مشاوره خانواده یا دانش‌آموزی مراجعه کنید

این محتوا به اولیا کمک می‌کند چالش‌های فصل تحصیل را نه به عنوان «بحران»، بلکه مرحله‌ای طبیعی از رشد مدیریت کنند.

جنگ رسانه ای و تأثیرات اجتماعی _روانی شایعه

محمد عمرانی، فعال رسانه

تشخیص واقعیت از شایعه با "سواد رسانه" در ایام جنگ

اشاره؛ فکرمی کنم برای اولین بار اصطلاح "سواد رسانه" را در کلاس های آموزش خبرنگاری خبرنگاران جوان صداوسیما در سال ۱۳۸۲ شنیدم، هر چند دیپلم گرافیک داشتم و پیش تر با مفهوم، سواد بصری و رسانه آشنا شده بودم، ولی این ترکیب تازه از رسانه و سواد خیلی به دلم نشست.

اما، پیشینه پیدایش سواد رسانه ای، به سال ۱۹۶۵ بازمی گردد و گویا "مارشال مک لوهان" معروف، اولین بار این واژه را بکار برده و نوشته است: "زمانی که دهکده جهانی تحقق یابد، لازم است انسان ها به سواد جدیدی به نام سواد رسانه ای دست یابند."

وی افزوده است: "فرهنگ دیگر در چارچوب مرزهای جغرافیایی تعریف نمی شود. فرهنگ راهمی مردم دنیایمی سازند."

پس از او، تئوری سواد رسانه ای شناختی، توسط جیمز پاتر در دهه های ۲۰ میلادی مطرح شد و دهه های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰ را می توان دهه های پیوند و ارتباط سواد رسانه ای با تفکرات انتقادی قلمداد نمود. در آن سال ها، دپارتمان های دانشگاهی تحلیل فیلم در ایالات متحده ی آمریکا و پادشاهی بریتانیا کار خود را آغاز نموده، و فیلم های سینمایی روز را مورد تحلیل قرار می دادند. نکته ی جالب تر اینکه "سواد رسانه ای" در کانادا به عنوان اولین کشور، به صورت رسمی از طرف نظام آموزش و پرورش پذیرفته و به عنوان یک درس در برنامه های آموزشی مدارس گنجانده شد. بعد از کانادا، برای اولین بار در سال ۱۹۲۹ تشکیلات آموزشی پایتخت انگلستان از

تمامی معلمان درخواست نمود تا مهارت های خاص، تحلیل و ارزش گذاری فیلم را به دانش آموزان، آموزش دهند. این مفهوم از سال ۱۹۹۰ نیز در آمریکا به طور جدی مورد توجه قرار گرفت. و نکته ی آخر در این راستا این که، قویترین جنبش های سواد رسانه ای دنیا شکل گرفته است و سازمان "شبکه آگاهی رسانه ای" به عنوان سازمانی مهم در این کشور فعالیت دارد.

پیش گامان آموزش سواد رسانه

پیش گامان عرصه آموزش سواد رسانه کشورهای ژاپن و کانادا به شمار می روند که برای حفاظت فرهنگ خود و جلوگیری از تحریف و تغییر در آن ها اقدام به این کار کردند. در کشور ما نیز از میانه ی ده هشتاد شمسی، عنوان سواد رسانه ای در میان قشر روشن فکر و کتاب های دانشگاهی، مطرح گردید و استادان ارتباطات و رسانه مقالات متعددی را در این زمینه ترجمه و تألیف کردند. تأکید نخبگان دانشگاهی و رسانه ای

اطلاعات واقعی را شناسایی و به درستی از آن ها استفاده کنند.

ج- توسعه‌ی تفکر انتقادی:

آموزش سواد رسانه به کودکان و نوجوانان، توانایی آن‌ها را در تحلیل و انتقاد از محتوای رسانه ها تقویت می‌کند. این مهارت به آنها کمک می‌کند تا زمانی که بایک ادعای نادرست یا پیام تقلبی مواجه می‌شوند، به درستی آن را بررسی کرده و ارزیابی خود را بر اساس اطلاعات صحیح بیان کنند.

روش‌های آموزش سواد رسانه:

الف- تشویق به گفتگو: برای آموزش سواد رسانه، باید کودکان و نوجوانان را تشویق کرد تا در مورد محتوای رسانه ای که مورد استفاده قرار می‌دهند، صحبت کنند؛ بنابراین باید آن‌ها را ترغیب نمود تا درباره‌ی اطلاعاتی که دریافت می‌کنند، سؤال کرده و نظرات خود را آزادانه بیان کنند.

ب- آموزش ارزیابی منابع: کودکان و نوجوانان باید یاد بگیرند که چگونه منابع رسانه‌ای را ارزیابی نمایند، آن‌ها باید بفهمند و به درستی درک نمایند که منابع معتبر و قابل اعتماد چه ویژگی‌هایی دارند و چگونه می‌توانند اطلاعات درست و نادرست را از هم تشخیص بدهند.

ج- توسعه‌ی مهارت‌های تحلیلی: به کودکان و نوجوانان باید آموزش داده شود که محتوای رسانه ای را (در حد فهم خود) تحلیل نمایند، آن‌ها باید بتوانند متناسب با قدرت درک و سن و سال خود، مواردی مانند نوع منبع، منافع مالکان رسانه، نقاط ضعف و قوت محتوا را تشخیص دهند.

«بدفهمی از مفهوم سواد رسانه‌ای» است.

ضرورت‌های آموزش سواد رسانه

آموزش سواد رسانه به کودکان و نوجوانان نه تنها آن‌ها را در مقابل تأثیرات منفی رسانه ها محافظت می‌کند، بلکه به شکلی فعال و هوشمند، آنان را برای استفاده‌ی بهینه از رسانه ها و ارتباطات رسانه‌ای مفید تربیت می‌کند. در دنیای پیچیده‌ی امروزی و با توجه به نقشی که رسانه ها در فرهنگ سازی و حتی تعلیم و تربیت ایفا می‌کنند، آموزش سواد رسانه به کودکان و نوجوانان و اولیای آنان به عنوان یک مهارت اساسی، ضرورتی اجتناب ناپذیر است.

دستاوردهای آموزش سواد

رسانه:

الف- افزایش استفاده از رسانه ها: امروزه با پیشرفت فناوری و افزایش دسترسی به رسانه ها، کودکان و نوجوانان به طور گسترده از این ابزارها مثل شبکه های اجتماعی و پیام رسان ها استفاده می‌کنند. آموزش سواد رسانه به آن ها کمک می‌کند تا علاوه بر شناخت درست ابزار رسانه ای با ارزیابی پیام، منابع و اطلاعات رسانه ای، بهترین استفاده را از آن ها داشته باشند.

ب- مقابله با اخبار جعلی و اطلاعات نادرست: در دنیای پر اطلاعات امروزی، اخبار جعلی و اطلاعات غیر قابل اعتماد به طور گسترده ای در رسانه های اجتماعی بویژه در اینستاگرام، واتس آپ، تلگرام، توئیتر و... منتشر می‌شوند. سواد رسانه به کودکان و نوجوانان کمک می‌کند تا این

بر ضرورت آموزش سواد رسانه ای به اقشار مختلف جامعه سبب شد، تا در سالهای اخیر، هم اندیشی ها و همایش های متعددی با موضوع سواد رسانه ای در دانشگاه ها، حوزه های علمیه و دیگر مراکز فرهنگی برگزار شود. با وجود این که قدمت سواد رسانه ای در جهان به بیش از سه دهه می‌رسد، اما زمان چندان زیادی از ورود آن به ایران نمی‌گذرد. به همین دلیل، در کشور ما این مبحث کاملاً جوان محسوب شده و از قضا مورد نیاز مبرم قشر جوان جامعه است.

جامعه‌ی رسانه‌ای شده

این روزها اگر به اطرافمان خوب دقت کنیم به وضوح می‌بینیم که همه‌ی ما انسان ها، خواسته یا ناخواسته دریک «جامعه‌ی رسانه‌ای شده» زندگی می‌کنیم، جایی که در آن تقریباً همه‌ی ابعاد حیات فردی، اجتماعی و فرهنگی ما تحت تأثیر رسانه و فناوری های ارتباطی قرار گرفته است. حضور فراگیر رسانه ها در تمام عرصه های حیات فردی و اجتماعی ما، از اتاق خواب گرفته تا کلاس های درس دبستان و دانشگاه موجب شده تا «آموزش سواد رسانه‌ای» به عنوان «رویکرد آموزش نوین در قرن بیست و یکم» مطرح شود. اما یکی از مباحث مهم در حوزه‌ی آموزش سواد رسانه‌ای، توسعه‌ی آن در نظام آموزشی است. پژوهش های مختلف نشان می‌دهند که عمده ترین موانع فراروی توسعه سواد رسانه‌ای ناشی از «عدم وجود متولی برای آموزش سواد رسانه‌ای» و «سیاست گذاری و تصمیم سازی غیر روشمند در آموزش و پرورش» است. «فقدان تعریف دقیق از هدف آموزش سواد رسانه‌ای» و

د- تشویق به خلاقیت رسانه‌ای:
به شیوه‌های مختلف باید کودکان و نوجوانان را تشویق نمود تا خلاقیت خود را در تولید محتوای رسانه‌ای نشان دهند. آن‌ها باید بتوانند ایده‌های خلاقانه خود را بیان کرده و در انتقال پیام‌ها و ارتباط با دیگران از رسانه‌ها بهره ببرند.

نکته پایانی

با آموزش سواد رسانه به کودکان و نوجوانان، آن‌ها قادر خواهند بود تا به طور هوشمندانه تری با رسانه‌ها برخورد نموده و از اطلاعاتی که دریافت می‌دارند، به درستی استفاده کنند. این مهارت به آن‌ها کمک می‌کند تا اخبار جعلی و اطلاعات غیرقابل اعتماد را شناسایی کنند و به نتیجه‌گیری‌های صحیح برسند. در همین راستا بد نیست به سلسله خبرهای جعلی دشمن پس از جنگ تحمیلی ۱۲ روزه در فضای مجازی بپردازیم که عوامل دشمن با هدف تشویش افکار عمومی، خبرهای سوخته را در کنار هم قرار داده و زمینه ساز اضطراب مردم می‌شدند؛ ولی هوشیاری مسئولان امنیتی و آگاهی مردم آن را خنثی نمود. ۷۱ انفجار ناشی از گاز خانگی یا ترورهای هدفمند موساد؟! انفجار گاز در شاهین‌دژ به ۳۰ ساختمان خسارت زد؛ انفجار کامل آپارتمانی در بجنورد بر اثر انفجار ناشی از گاز شهری؛ ۲۱ کشته و ۸۰ مصدوم در انفجار منزل مسکونی در کیان‌شهر اهواز تخریب کامل ۵ خانه و صدمه دیدن ۳۰ خانه بر اثر این انفجار؛ تعداد کشته‌های انفجار منزل مسکونی در اسلام‌آباد غرب به ۴ نفر رسید؛ در انفجار

سلیندر گاز در نسیم شهر ۳ کارگر دچار سوختگی شدید شدند؛ انفجار منزل مسکونی در مینو شهر بر اثر انفجار گاز؛ ۲۱ مصدوم و ۱۲ خانه آسیب دیده بر اثر انفجار گاز؛ ۳ فوتی بر جای گذاشت؛ تعداد جان باختگان حادثه انفجار گاز در شادگان به ۴ نفر رسید؛ ۳ کشته بر اثر انفجار گاز در خرمشهر؛ انفجار گاز در باغملک جان ۶ نفر را گرفت؛ انفجار ساختمان ۳ طبقه در تهران/ ۱۲ نفر از زیر آوار خارج شدند؛ انفجار گاز در آمل، انفجار منزل مسکونی در کرج، انفجار گاز در منزل مسکونی شهرک اندیشه‌ی تبریز، انفجار گاز در لوشان، ملارد، خمینی شهر، کرمانشاه، نقده، اصفهان، دزفول و ...

احتمالا شما هم وقتی این تیترهای خبری را خواندید ذهن‌تان سراغ موساد و خرابکاری و ترور و اصابت موشک رفت. اما باید بدانید همین تیترهایی که خواندید بخشی از اخبار مربوط به ۷۱ مورد حادثه‌ی انفجار ناشی از گاز در ایران در بازه‌ی زمانی تابستان سه سال گذشته بود. یعنی تابستان ۱۴۰۲، ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ که هر کدام به ترتیب ۲۶، ۲۵ و ۲۰ مورد حادثه‌ی انفجار گاز در آن‌ها رخ داده بود. حوادثی که متأسفانه تعداد قابل توجهی از آنها کشته و مصدومین متعددی بر جای گذاشتند و خانه‌های بسیاری در آن‌ها تخریب شدند. حالا یک بار دیگر اخبار، شایعات و طنزهای منتشر شده طی ماه‌های اخیر در خصوص حوادث ناشی از انفجار گاز در منازل مسکونی را مرور کنید. می‌بینید که این حوادث تقریباً با یک روند ثابت در همین فصل (تابستان) در سال‌های گذشته نیز در ایران اتفاق افتاده است. اما جریان

رسانه‌ای دشمن و عملیات روانی بازوهای رسانه‌ای آنان کاری کرده‌اند که این روزها تا اسم انفجار گاز می‌آید، ذهن‌ها به سوی عملیات ترور و خرابکاری منحرف می‌شود. در صورتی که در همه‌ی سال‌های گذشته این دست از اخبار حوادث وجود داشته اما توجهی به آن نمی‌شده است. این واقعیت نشان می‌دهد که توجه به سواد رسانه‌ای به ویژه در ایام جنگ و بحران بسیار اهمیت و ضرورت دارد تا مخاطبان به راحتی تحت تاثیر عملیات روانی و فریب رسانه‌های دشمن قرار نگیرند. نکته‌ی دیگر این‌که خط رسانه‌ای دشمن در این ماجرا بر سه رکن استوار بود: ترساندن مردم؛ در تعلیق نگه داشتن حمله‌ی مجدد، و ضعیف نشان دادن نظام جمهوری اسلامی در پاسخ متقابل. بنابراین آنچه گذشت بر ماست که با عدم باور شایعات و اخبار دروغ و بالابردن سطح سواد رسانه‌ای خود، هرگونه عملیات و جنگ روانی دشمن را ناکام بگذاریم.

منابع

۱. مارشال، مک لوهان، هربرت مارشال. برای درک رسانه‌ها. سعیدآذری. سروش. ۱۳۷۷ص
۲. جیمز پاتر؛ تعریف سواد رسانه‌ای". ترجمه‌ی لیدا کاووس
۳. جمعی از نویسندگان آفتاب؛ منبع مقالات منتخب «همایش ملی سواد رسانه‌ای و مسئولیت اجتماعی».
۴. تفکر و سواد رسانه، پایه دهم، کتاب درسی.
۵. صادقی، میرعباس؛ یادداشت منتشر شده، ضرورت‌ها و روش‌های یاد دادن سواد رسانه به کودکان و نوجوانان؛ ۷ شهریور ۱۴۰۲

- مشاوره انتخاب رشته و آینده شغلی؛
- مشاوره در زمینه انتخاب، تغییر و ارتقای شغل.

۴. کارگاه‌ها و آموزش‌های تخصصی

- مهارت‌های زندگی (مدیریت خشم، حل مسئله، تصمیم‌گیری)؛

- سواد رسانه‌ای و مدیریت استفاده از فضای مجازی؛
 - پیش‌گیری از آسیب‌های اجتماعی در نوجوانان و جوانان؛
 - آموزش‌های تخصصی ویژه والدین و مربیان.
- نحوه پذیرش در مرکز مشاوره پیوند

مرکز مشاوره پیوند به منظور سهولت دسترسی مراجعان، فرایند پذیرش را به صورت ساده و شفاف طراحی کرده است:

۱. رزرو وقت مشاوره
- تماس تلفنی با مرکز؛
- ثبت نام حضوری در واحد پذیرش؛
- امکان رزرو نوبت به صورت آنلاین (در صورت فعال بودن سامانه).

۲. انواع خدمات مشاوره‌ای

- **حضور:** جلسات مشاوره در محیطی آرام، امن و محرمانه برگزار می‌شود.
- **غیرحضور (آنلاین/تلفنی):** ویژه افرادی که امکان حضور در مرکز را ندارند.

۳. مراحل پذیرش مراجع

- دریافت اطلاعات اولیه و تعیین نوع خدمت مورد نیاز
- معرفی مشاور یا روان‌شناس متخصص متناسب با موضوع مراجعه
- تعیین مشاور و شروع جلسات مشاوره طبق برنامه زمان‌بندی شده
- ۴. زمان‌بندی و نوبت‌دهی
- ساعات کاری مرکز: همه‌روزه به جز ایام تعطیل رسمی.
- نوبت‌دهی بر اساس اولویت رزرو و موضوع مشاوره انجام می‌شود.

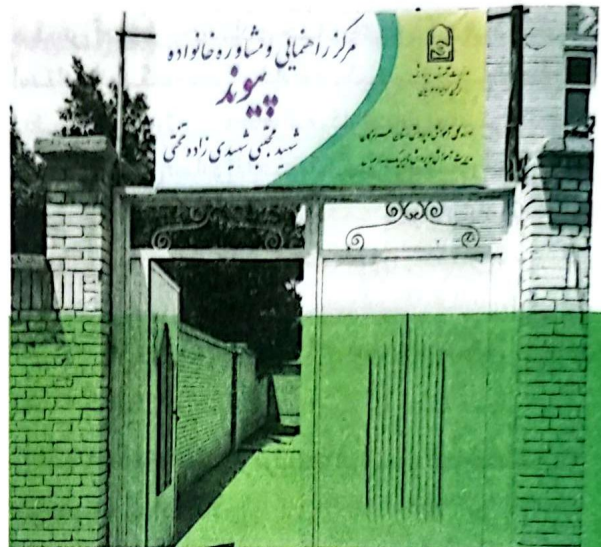
۵. هزینه و تعرفه‌ها

مطابق با تعرفه‌های مصوب سازمان

ویژگی‌های مرکز مشاوره پیوند:

بهره‌گیری از مشاوران و روان‌شناسان مجرب، ارائه خدمات حضوری و در صورت نیاز غیرحضوری، پای‌بندی به اصول اخلاقی، احترام و رازداری؛ استفاده از روش‌ها و رویکردهای علمی و به‌روز در مرکز مشاوره پیوند، ما باور داریم که هر فرد شایسته آرامش، امید و زندگی سالم است. هدف ما همراهی شما در مسیر دستیابی به سلامت روان و روابطی پایدار و سازنده است.

مدیر مرکز: نجمه السادات هنرمندپیشه
اداره انجمن اولیا و مربیان استان هرمزگان

معرفی مرکز راهنمایی و مشاوره‌ی خانواده (پیوند)

شهید مجتبی شهیدی تختی زاده ناحیه یک بندرعباس

مرکز مشاوره‌ی پیوند ناحیه یک بندرعباس با هدف ارتقای سلامت روان، تحکیم بنیان خانواده و توانمندسازی افراد در مواجهه با چالش‌های زندگی و ارتقای تعامل اولیا و مربیان، فعالیت خود را با بهره‌گیری از مشاوران و روان‌شناسان متخصص از آبان ماه ۱۴۰۳ آغاز کرده است.

این مرکز با تکیه بر اصول اخلاق حرفه‌ای، رازداری و احترام به مراجع، محیطی امن و قابل اعتماد برای دریافت خدمات مشاوره‌ای فراهم نموده است.

حوزه‌های فعالیت مرکز مشاوره‌ی پیوند:

۱. مشاوره‌ی فردی

- مدیریت اضطراب، افسردگی و استرس؛
- درمان مشکلات روحی و روانی؛
- ارتقای اعتماد به نفس و خودشناسی؛
- کمک به رشد فردی و بهبود سبک زندگی.

۲. مشاوره خانواده و زوجین

- مشاوره‌ی پیش از ازدواج و انتخاب همسر؛
- تحکیم روابط زناشویی و حل تعارضات خانوادگی؛
- آموزش مهارت‌های ارتباط مؤثر بین زوجین؛
- فرزندپروری و تربیت صحیح فرزندان.

۳. مشاوره تحصیلی و شغلی

- هدایت تحصیلی دانش‌آموزان؛
- برنامه‌ریزی درسی و تقویت انگیزه‌ی تحصیلی؛

مدرس آموزش خانواده، جناب آقای دکتر نادر کشاورز استاد دانشگاه، سرکار خانم سکینه حق نجات صاحب نظر در حوزه تربیت خانواده، کارشناس مسئول انجمن اولیاء و مربیان سابق ناحیه یک شیراز و مشاور مدیر کل در امور بانوان، جناب آقای بهمن محمودی معاون آموزشگاه و مدرس آموزش خانواده، و جناب آقای محمد رضا دهقانی سرگروه مدرسان آموزش خانواده استان فارس هستیم. امید است این گفت و گو، آغازی برای هم افزایی بیش تر میان خانه و مدرسه باشد.

۱) مفهوم موفقیت در تربیت فرزند و شاخصه های موفقیت کدامند؟

دکتر چالمه: موفقیت در تربیت فرزند مفهومی چندبعدی است که رشد متوازن فکری، عاطفی، اجتماعی و جسمی کودک را در بر می گیرد.

شاخص های موفقیت در تربیت فرزندان بر اساس عوامل فرهنگی و اجتماعی و فردی بسیار متنوع می باشد. هیچ معیار واحدی وجود ندارد که برای همه والدین قابل اعمال باشد؛ اما یکی از مهم ترین شاخص ها مهارت حل مساله است که فرزندان مشکلات را به درستی شناسایی و راه حل های مناسب آن را پیدا کنند.

سکینه حق نجات گره خوردن تربیت به باورهای دینی و اخلاقی را مفهوم تربیت می داند.

دکتر محمودی: با تغییرات ساختاری که در سبک زندگی خانواده ها پیش آمده، کار تربیت بسیار سخت شده است از این رو با پرکردن خلاء عاطفی می توانیم تا حدی در تربیت موفق عمل کنیم.

محمدرضا دهقانی آموزش والدین و آگاه سازی آنان درباره ی روش های تربیتی صحیح را عامل کلیدی در موفقیت تربیت می داند.

۲) تجربیات موفق والدین که منجر به اثر بخشی در تربیت فرزندان شده چیست؟

دکتر محمودی: هماهنگی والدین در نحوه ی تربیت نمودن و نقش حمایتی والدین با حضور در گروه والدین، انجمن اولیاء و مربیان یا شبکه های محلی.

دکتر کشاورز: مشارکت دادن فرزندان در تصمیم گیری های خانواده می تواند آن ها را در مسیر موفقیت کمک کند.

میزگرد تخصصی "چالش ها و

راهکارهای نقش آفرینی مشارکت

خانواده ها در نظام تعلیم و تربیت"

حشمت الله وفایی

رئیس اداره ی انجمن اولیاء و مربیان فارس
و دبیر، دبیرخانه ی کشوری آموزش خانواده

خداوند را شاکریم که فرصتی فراهم شد تا درباره ی یکی از ارکان بنیادین نظام تعلیم و تربیت، یعنی نقش خانواده در پرورش نسل آینده، به گفت و گو بنشینیم.

در دنیای امروز، مدرسه تنها محل آموزش رسمی نیست، بلکه جایگاه شکل گیری شخصیت، باورها و ارزش های نسل جوان است. در این مسیر، خانواده نقش مکمل و هم عرض نظام آموزشی را دارد؛ اما این همراهی با چالش هایی مانند کاهش تعامل با مدرسه و کمبود آگاهی از روش های مشارکت مؤثر همراه است. این میزگرد با حضور اندیشمندان و فعالان حوزه ی تعلیم و تربیت برگزار شده تا ضمن بررسی چالش ها، راهکارهایی عملی برای ارتقاء نقش خانواده در آموزش ارائه گردد. امروز در خدمت همکاران، اساتید و صاحب نظران تعلیم و تربیت جناب آقای رضا چالمه؛ دکترای روان شناسی تربیتی از دانشگاه شیراز و کارشناس مسئول مشاوره ی ناحیه ی دو شیراز، و

۳. اهمیت ارتباط عاطفی بین والدین و فرزندان در موفقیت تربیتی چیست؟

دکتر محمودی: ایجاد پیوند عاطفی قوی، باعث افزایش عزت نفس، اعتماد به نفس و امنیت روانی کودکان می‌شود. وی بر احترام متقابل شنیدن فعال؛ و ایجاد فضایی امن و حمایت‌گر برای فرزندان تأکید می‌ورزد. دکتر کشاورز معتقد است رابطه سالم و عاطفی بین والدین پایه‌ای‌ترین عامل موفقیت تربیتی است. دکتر چالمه نقش تماس‌های محبت‌آمیز مانند نگاه، لمس و گفتگوهای خانوادگی را در تقویت پیوند عاطفی برجسته می‌داند.

۴. آیا تغییر سبک‌های تربیتی سنتی را نسبت به شرایط امروز ضروری می‌دانید؟

دکتر کشاورز: شیوه‌های سنتی تربیت که بر فرمان‌برداری و تنبیه تأکید دارند، پاسخ‌گوی نیازهای فرزندان در دنیای امروز نیستند.

دکتر چالمه بر آموزش مهارت‌های تاب‌آوری؛ استفاده‌ی صحیح از فناوری و تفکر انتقادی تأکید می‌کند. وی می‌گوید: بر اساس فرمایش حضرت علی علیه السلام "فرزندان خود را متناسب با دوره‌ی خودشان تربیت کنید." در این خصوص با توجه به عصر امروز که عصر انفجار اطلاعات و بحث هوش مصنوعی است چنانچه بتوانیم مهارت تاب‌آوری و صبر را در فرزندان آموزش دهیم، هم‌چنین نحوه استفاده‌ی صحیح از رسانه‌ها، فضای مجازی و مهارت‌های آشنایی با هوش مصنوعی و تکنولوژی‌های مدرن را به فرزندان یاد دهیم، می‌توانیم به فرزندان کمک کنیم.

دکتر محمودی: در این زمینه باید روش‌های نوین فرزندپروری را آموزش داد.

حق نجات خواهان حفظ اصول سنتی تربیت، اما با انعطاف و سازگاری با شرایط و نیازهای نسل جدید است.

۵. چالش‌های اصلی والدین در تربیت فرزندان در عصر حاضر و راهکارها

دهقانی: عدم شناخت نیازهای واقعی فرزندان، ضعف مهارت‌های ارتباطی و مدیریت هیجان، مهم‌ترین مشکلات والدین است. و آموزش مهارت‌های شنیدن فعال، حل مسئله و مدیریت هیجان می‌تواند در این زمینه کمک کند. دکتر کشاورز: تضادهای نسلی و تغییر ارزش‌ها چالشی

مهم است که نیازمند بازسازی ارزش‌های فرهنگی و حمایت‌های اجتماعی است.

دکتر محمودی: بحران ارزش‌ها و نبود حمایت اجتماعی چالش مهمی است و برای برون‌رفت از این چالش نیز نهادینه سازی ارزش‌های فرهنگی همراه با رویکردهای نوگرا می‌تواند اثرات مهمی داشته باشد.

۶. نقش الگودهی والدین در تربیت فرزندان چقدر موثر است؟

دکتر کشاورز به رفتار و باورهای والدین به عنوان الگوی اصلی در تربیت کودکان اشاره کرده و معتقد است والدین باید الگوهای مثبت باشند.

دکتر محمودی به اهمیت رفتارهای روزمره‌ی والدین در شکل‌دهی شخصیت فرزندان اشاره می‌کند.

خانم حق نجات: در این زمینه رفتار والدین مانند آینه‌ای است که فرزندان خود را در آن می‌بینند.

۷. تعادل بین نظم‌دهی و آزادی عمل فرزندان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

دکتر چالمه: این تعادل، کلید موفقیت تربیتی است. یافتن تعادل بین نظم‌دهی والدین و آزادی عمل فرزندان یکی از چالش‌های اصلی تربیت است که می‌توان یاد رک نیازهای هر دو طرف و استفاده از روش‌های مناسب به این تعادل دست یافت. باید مرزها و قوانین روشن و واضح باشد. فرزندان در مراحل مختلف رشد نیازهای متفاوتی دارند. کودکان نوبا به نظم و ساختار بیش‌تری برای امنیت و پیشرفت نیاز دارند؛ در حالی که نوجوانان به استقلال و تصمیم‌گیری بیش‌تر و آزادی عمل نیاز دارند. درک این نیازها و تطبیق شیوه‌ی نظم‌دهی با سن و مرحله رشدی فرزند بسیار مهم است.

خانم حق نجات: تعیین چارچوب‌های رفتاری منطقی و منعطف در تعادل این دو مقوله مهم هست. باید به استقلال و آزادی عمل فرزندان احترام گذاشت. تعیین قوانین شفاف و آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری بسیار مهم می‌باشد.

دهقانی: قاعده‌الزوم مرزهای منعطف و همراه با گفتگو حایز اهمیت است تا در رشد هویت مستقل فرزندان تأثیر داشته باشد.

۸. آموزش مهارت‌های زندگی در خانواده ها چه تاثیری دارد؟

دکتر محمودی: توصیه‌ی بنده به مشارکت فرزندان در امور خانوادگی و گفتگو به جای دستور است و فرزندان باید فرصت تصمیم‌گیری و تجربه مسئولیت‌های روزمره را داشته باشند.

دکتر کشاورز: برگزاری کارگاه‌های حل مسئله و فضای امن برای آزمون و خطا نقش مهمی در تقویت بنیان خانواده دارد. دکتر چالمه معتقد است آموزش مهارت‌ها باید تدریجی، سن‌محور و عملی باشد و خانواده باید در این فرآیند نقش حمایتی ایفا کند.

۹- تاثیر فضای مجازی و تکنولوژی بر تربیت فرزندان چیست؟

دکتر چالمه: والدین باید آگاه و در تعامل با فرزندان باشند؛ زمان و محتوای استفاده از فناوری را مدیریت کنند و گفتگوهای صادقانه برقرار نمایند.

دکتر محمودی: به نظر بنده والدینی که زمان‌بندی مشخصی برای استفاده از فضای مجازی برای فرزندان خود دارند در این زمینه می‌توانند موفق‌تر باشند. استفاده‌ی بی‌رویه از تکنولوژی باعث اضطراب و اعتیاد روانی می‌شود.

دهقانی سرگروه مدرسان آموزش خانواده: فضای مجازی یک تیغ دولبه است و قطعاً شناخت و داشتن مهارت استفاده از آن باعث توسعه‌ی فردی در زمینه‌های مختلف می‌تواند زمینه‌ساز توسعه جامعه نیز شود.

۱۰. نقش مشورت با فرزندان در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی چقدر مهم است؟

دکتر کشاورز: میزان و نوع مشورت با فرزندان به سن و بلوغ آن‌ها بستگی دارد. خانواده نقش مهمی در ایجاد حس تعلق، مسئولیت‌پذیری و احترام متقابل دارد. وقتی فرزندان در تصمیم‌گیری‌ها دخیل میشوند احساس می‌کنند که نظر آن‌ها مهم است و در پیشرفت خانواده سهیم هستند. این حس تعلق منجر به مسئولیت‌پذیری و اعتماد به نفس بیش‌تر و درک بهتر تصمیمات خانواده می‌شود. **دکتر چالمه:** جلب مشارکت نظر فرزندان در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی اهمیت بسیار دارد و در روند عملکرد تحصیلی آن‌ها تاثیر دارد و می‌تواند حس ارزشمندی و مسئولیت‌پذیری، عزت و اعتماد به نفس ایشان را تقویت کند. **بهمن محمودی:** استفاده از افکار و خرد فرزندان در تصمیم

گیری‌های خانوادگی در ایجاد روحیه تعامل اجتماعی فرزندان اثرات بالایی دارد و خانواده‌هایی که چنین رویکردی در فرهنگ مشورت دارند فرزندانی مستقل‌تر و اجتماعی‌تر تربیت می‌کنند.

خانم حق نجات: هدف از مشورت با فرزندان باید روشن باشد. درواقع یکی از راهکارهای مؤثر در تربیت مسئولانه، رشد شخصیت کودک می‌باشد و این مطلب هم راستا با آموزه‌های دینی و یافته‌های روان‌شناسی تربیتی است.

۱۱. چگونه والدین شکست‌ها و ناکامی‌های فرزندان را فرصتی برای یادگیری بدانند؟ سرکار خانم حق نجات:

یکی از مهمترین جنبه‌های تربیت، نوع مواجهه‌ی والدین با شکست و ناکامی فرزندان هست که می‌تواند تاثیر عمیقی بر اعتماد به نفس، انگیزه، و رشد فرزند داشته باشد. باید اجازه دهیم فرزند احساسات خود را بیان کند. با دقت حرف‌هایش شنیده و احساسات منفی مثل غم، ناامیدی یا خشم را که تجربه کرده به جای اینکه سرکوب کند، بروز دهد. **محمدرضا دهقانی:** باید به احساسات فرزندان احترام گذاشت و از کلمات تشویق‌کننده و درک‌کننده استفاده شود. و والدینی که به جای سرزنش، تحلیل و گفتگو می‌کنند، فرزندان مقاوم‌تری دارند.

دکتر چالمه: مهم‌ترین مساله در این بحث، پرهیز از قضاوت و سرزنش و به دنبال راه حل بودن برای ایجاد آرامش در فرزند هست. یادگیری و موفقیت، مکمل هم هستند و مقدمه‌ای برای رشد می‌باشند. باید به آنان یاد دهیم تا بپذیرند شکست در محیط خانوادگی می‌تواند جامعه‌پذیری واقع‌گرایانه را ارتقاء دهد. هم‌چنین با تحلیل منطقی مساله، علت شکست بررسی شود.

۱۲- اگر بخواهید سه توصیه‌ی کلیدی به والدین برای تربیت موفق فرزند داشته باشید چه مواردی را بیان میکنید؟

بهمن محمودی: ایجاد اعتماد به نفس؛ تشویق، عدم مقایسه.

دکتر چالمه: همکاری مؤثر با مدرسه، حمایت عاطفی مداوم، نظم در سبک زندگی.

دکتر کشاورز: ارتباط عاطفی قوی با فرزند، آموزش مهارت‌های زندگی

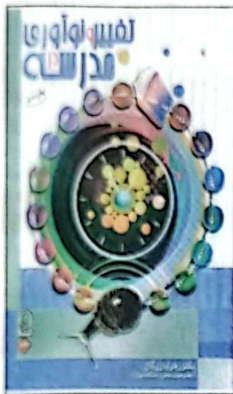
شناسان کتاب

در راستای وظایف اساسی انجمن اولیا و مربیان، برای افزایش شناخت تربیتی و آموزشی پدران، مادران و مربیان و نیز حل مشکلات آموزشی و تربیتی، هم‌چنین پرورش استعداد های فرزندان خود، در این قسمت به معرفی کتاب های مفید در زمینه تعلیم و تربیت و مسائل مربوط به رشد و پرورش کودکان، نوجوانان و جوانان با توجه به نیاز های معنوی، اخلاقی، روانی، عاطفی، سیاسی، اجتماعی و جسمانی آنان می‌پردازیم.

کتاب تغییر و نوآوری در مدرسه

نویسنده: زهرا باززرگان

ناشر: انتشارات انجمن اولیا و مربیان

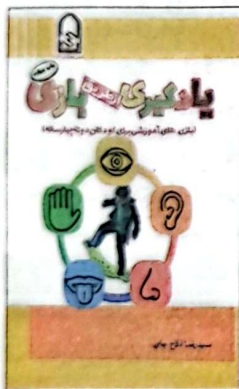

کتاب حاضر که از دید یک روان‌شناس تربیتی با اتکا به تجربه‌ی چندین ساله‌ی کار و تحقیق در مدارس و دانشگاه‌ها نگاشته شده است، شامل مجموعه مقاله‌هایی است که جنبه‌های مختلف زندگی در مدرسه، از ارتباطات بین فردی تا فعالیت‌های آموزشی و پرورشی را با ذکر مثال‌های عینی و تحلیل شیوه‌های به کارگیری نوآوری‌های آموزشی در مدارس کشورمان مورد توجه قرار می‌دهد.

کتاب یادگیری از طریق بازی

نویسنده: سیدرضا افلاح‌چای

ناشر: انتشارات انجمن اولیا و مربیان

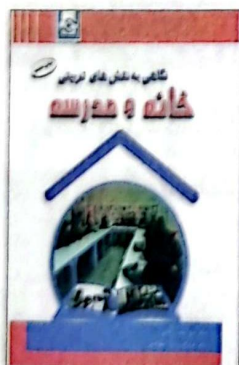
کتاب حاضر کوششی است در همین مسیر؛ طرح بازی‌های مناسب با ساده‌ترین و دست‌یافتنی‌ترین امکانات؛ بازی‌هایی که ظرافت‌مندانه و سنجیده، کودک را با مسائل علمی، محیط پیرامون و مسائل بهداشتی، اجتماعی و اخلاقی آشنایی سازد تا نوعی آمادگی برای آموزش‌های رسمی بعدی فراهم شود.

کتاب نگاهی به نقش‌های تربیتی خانه و مدرسه

نویسنده: سیداحمد زررسانی

دکتر عزیزالله تاجیک اسماعیلی

ناشر: انتشارات انجمن اولیا و مربیان

مطالب این کتاب در هفت فصل تنظیم گردیده است، که در هر یک مسئولیت‌ها و وظایف والدین در محیط خانواده، و مدرسه مورد بحث قرار گرفته است. این بخش‌ها در مجموع جنبه‌های مختلف جریان تعلیم و تربیت در خانه و مدرسه را در بر می‌گیرد.

● خوانندگان گرامی: در راستای تشویق و ترغیب خوانندگان به مطالعه ی عمیق و تأمل در محتوای مطالب ماهنامه ی آموزشی و تربیتی پیوند و تنوع بخشیدن به آن، از محتوای مطالب ارائه شده در هر شماره مسابقه ای را برگزار می کنیم. از خوانندگان محترم می خواهیم در این مسابقه شرکت نمایند. ضمن مطالعه ی نشریه، تصویری از جواب های خود را در پاسخ برگ تا آخر آبان ۱۴۰۴ به نشانی <https://shad.ir/atansiri> ارسال فرمایید. به نفر برتر به قید قرعه جوایزی اعطا خواهد شد. اسامی برندگان در نشریه آذر ۱۴۰۴ به چاپ خواهد رسید.

۱ مهم ترین عامل در انتخاب مسیر به عنوان چراغ راه خانواده توسط کودکان، کدام گزینه است؟

- الف) میزان درآمدزایی آن مسیر در آینده
ب) کوتاه آمدن و همراهی کردن
ج) شهرت و اعتبار اجتماعی آن مسیر
د) میزان استعداد ذاتی کودک در آن زمینه

۲ مفهوم «بزرگتر بودن» در تجربه والدینی بیش تر به کدام گزینه نزدیک است؟

- الف) تصمیم گیری مطلق و بدون مشورت
ب) کوتاه آمدن و همراهی کردن
ج) محافظت بیش از حد از فرزندان
د) تعیین چارچوب های سخت و غیر قابل تغییر

۳ بر اساس نظریه ی خودتعیین گری (دسی و رایان) کدام مورد زیر «نیازهای بنیادین روانی» محسوب نمی شود؟

- الف) خودمختاری
ب) شایستگی
ج) ثروت اندوزی
د) ارتباط

۴ لازمی تشکیل یک انجمن اولیا و مربیان پویا چیست؟

- الف) تأمین بودجه کلان توسط مدرسه
ب) همراهی و هم گامی خانواده ها و مشارکت والدین توانمند
ج) نظارت شدید اداره ی آموزش و پرورش
د) استخدام مشاوران خارج از مدرسه

۵ هدف نهایی از تربیت علمی و فناوری چیست؟

- الف) پرورش متخصصانی برای مهاجرت به کشورهای پیشرفته
ب) پرورش نسلی که از علم برای توسعه ی انسانی و بهبود کیفیت زندگی استفاده کند.
ج) کسب رتبه های برتر در المپیادهای جهانی
د) افزایش تعداد مقالات علمی منتشر شده

۶ استفاده ی طولانی مدت از کوله پشتی های سنگین و غیر استاندارد چه عارضه های ایجاد می کند؟

- الف) کاهش تمرکز و یادگیری
ب) آسیب های مزمن در ستون فقرات و ساختار قامتی
ج) ایجاد اختلالات بینایی
د) ضعیف شدن سیستم ایمنی بدن

۷ کدام یک از موارد زیر، یک «تغییر ناگهانی در رفتار» محسوب می شود که نیاز به هوشیاری والدین دارد؟

- الف) تمایل به بازی با همسن و سالان
ب) کاهش شدید علاقه به فعالیت هایی که قبلاً لذت بخش بوده
ج) گاهی اوقات بهانه گیری برای انجام تکالیف
د) افزایش طبیعی اشتها با رشد جسمانی

۸ مهارت سواد رسانه ای، به کودکان و نوجوانان کمک می کند تا چه کاری انجام دهند؟

- الف) اخبار جعلی و اطلاعات غیر قابل اعتماد را شناسایی کنند.
ب) زمان بیشتری را در فضای مجازی بگذرانند.
ج) محتوای حرفه ای برای شبکه های اجتماعی تولید کنند.
د) از تمام بازی های رایانه ای به روز مطلع شوند

۹ یکی از اصلی ترین عوامل چاقی در کودکان و نوجوانان چیست؟

- الف) مصرف کم میوه و سبزی ها
ب) نداشتن تحرک کافی
ج) مصرف غذاهای پرچرب، شیرین، فست فود و نوشابه های گازدار
د) عوامل ارثی و ژنتیکی

۱۰ واکنش مناسب والدین در مواجهه با شکست فرزندان چیست؟

- الف) محافظت از او در برابر هرگونه موقعیت شکست آمیز در آینده
ب) توضیح دلایل شکست و اشتباهات او به طور مفصل
ج) اجازه دادن به فرزند برای بیان احساساتش و شنیدن حرف های او با دقت
د) مقایسه ی او با دیگران برای ایجاد انگیزه

سوال	الف	ب	ج	د
۱				۶
۲				۷
۳				۸
۴				۹
۵				۱۰

نام و نام خانوادگی:	پاسخ نامه مهر ماه
استان:	
شهرستان:	
تحصیلات:	
شماره تلفن همراه:	

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

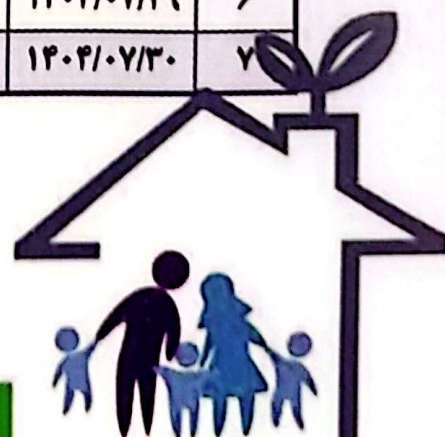

شماره هفته

انجمن اولیا و مربیان حامی توسعه عدالت آموزشی و پرورشی

روز شمار هفته‌ی پیوند اولیا و مربیان سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴

ردیف	تاریخ	روز	روزشمار
۱	۱۴۰۴/۰۷/۲۴	پنج شنبه	انجمن اولیا و مربیان، بستر تعامل اثربخش مدرسه و خانواده
۲	۱۴۰۴/۰۷/۲۵	جمعه	ساخت مدرسه اولیا، مشارکت و همدلی خانواده ها
۳	۱۴۰۴/۰۷/۲۶	شنبه	خانواده، ورزش، سلامت و نشاط اجتماعی
۴	۱۴۰۴/۰۷/۲۷	یکشنبه	آموزش خانواده، پیشگیری از آسیب های اجتماعی
۵	۱۴۰۴/۰۷/۲۸	دوشنبه	خانواده، مشاوره و سلامت اجتماعی
۶	۱۴۰۴/۰۷/۲۹	سه شنبه	خانواده، وفاق ملی، ایران جوان
۷	۱۴۰۴/۰۷/۳۰	چهارشنبه	اولیا و مربیان، همگام در تربیت (نماز و خانواده)

۲۴ لغایت ۳۰ مهر ماه

The Journal of Parents and Teachers Association

Volume 47 / Issue 4 / Serial Number 521
Oct 2025 / 48 Pages / 45000 Tomans

Payvand

ISSN: 1024-0993

هفت گام اول در فرایند گامیاد

